

Брюксел, 30 ноември 2017 г.
(OR. en)

14625/17

Междуетноститутуционално досие:
2016/0379 (COD)

ENER 461
ENV 960
CLIMA 317
COMPET 800
CONSOM 362
FISC 286
CODEC 1864

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Комитета на постоянните представители
№ док. Ком.:	15135/1/16 ENER 418 ENV 758 CLIMA 169 COMPET 637 CONSOM 301 FISC 221 IA 131 CODEC 1809 REV1 + ADD 1 REV 1 + ADD 2 REV 1
Относно:	Предложение за РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА относно вътрешния пазар на електроенергия (преработен текст) — Общ подход

І.ВЪВЕДЕНИЕ

1. На 30 ноември 2016 г. Комисията представи на Съвета предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно вътрешния пазар на електроенергия (преработен текст) като част от пакета „Чиста енергия за всички европейци“.
2. Пакетът беше представен в цялостен вид на заседанието на Съвета по ТТЕ (Енергетика) през декември 2016 г. На заседанието на Съвета по ТТЕ (Енергетика) през февруари 2017 г. се проведе обмен на мнения по пакета.

3. След като приключи разглеждането на оценките на въздействието и на осемте законодателни предложения и започна подробното разглеждане на предложенията, Съветът по ТТЕ (Енергетика) през юни 2017 г. се запозна с доклад за напредъка¹.
4. Преработени варианти на проекта за регламент относно вътрешния пазар на електроенергия бяха представени през септември (док. 10681/2017) и ноември (док. 10681/17 REV 1 и 10681/17 ADD 1).
5. Комисията по промишленост, изследвания и енергетика (ITRE) на Европейския парламент определи Krišjānis Kariņš за докладчик и се очаква да приеме становището си през март 2018 г. Икономическият и социален комитет представи становището си на 31 май 2017 г., а Комитетът на регионите — на 12 юли 2017 г.
6. Предложеният регламент определя рамка за функционирането на вътрешния енергиен пазар. В глава I се представят предметът, обхватът и необходимите определения. В глава II се установяват правилата за търговия с електроенергия в рамките на различни срокове за търгуване и принципи на ценообразуване. В нея се описват подробно и отговорността за балансирането и балансиращите пазари, пазарите в рамките на деня, пазарите за ден напред и форуърдните пазари, както и правилата за диспечирание и ограничаване на производството и оптимизация на потреблението. В глава III се описва разпределянето на капацитета, а именно неговите общи принципи и управлението на претоварването, както и определянето на тържните зони. В глава IV се определят принципите за адекватността на ресурсите на територията на държавите членки и правилата за европейската оценка на адекватността на ресурсите, както и правилата за прилагане на механизма за осигуряване на капацитет. Глава V се отнася до операторите на преносни системи и сътрудничеството на равнището на Съюза чрез ЕМОПС за електроенергия. В нея също така се дава определение за регионалните координатори по сигурността и техния географски обхват и задачи. В глава VI се определя сътрудничеството между операторите на разпределителни системи и създаването на ООРСЕС. В глава VII се определят правилата за установяването на мрежови кодекси и насоки.
7. В приложението към предложения регламент се съдържат повече подробности относно функциите на регионалните координатори по сигурността.

¹ ST 9578/17

II. РАБОТА В ПОДГОТВИТЕЛНИТЕ ОРГАНИ НА СЪВЕТА

8. Работна група „Енергетика“ разгледа предложението на Комисията и свързаните компромисни предложения на председателството в периода юли—ноември 2017 г. В резултат на тези обсъждания председателството внесе значителен брой изменения в текста.
9. Делегациите продължават да анализират подробно различните разпоредби в проекта за регламент. Делегациите смятат обаче, че предложените изменения са стъпка в правилната посока за подобряване на текста, а именно чрез:
 - разяснения на съществуващите и добавяне на липсващи определения,
 - подобряване на текста по отношение на отговорността за балансиране и условията, при които държавите членки могат да предоставят дерогации от финансовата отговорност за дисбалансите,
 - по-ефективна организация на балансиращия пазар, правила за уреждане на балансиращата енергия, цена, възлагане на поръчки за балансиращ капацитет и правила за техническите ограничения за оферирание,
 - определяне на тръжните зони, тяхната конфигурация, ролята на ЕМОПС за електроенергия, ОПС и държавите членки в този процес,
 - използване на европейски оценки на адекватността в допълнение към националните оценки на адекватността на ресурсите,
 - гарантиране от страна на държавите членки, че чуждестранният капацитет е в състояние да допринася за желаното равнище на адекватност при същите условия като местния капацитет при специфични изисквания,
 - по-добро определяне и структуриране на принципите на разработване на механизъм за осигуряване на капацитет,
 - преразглеждане на задачите на ЕМОПС за електроенергия,
 - преобразуване на регионалните оперативни центрове в регионални координатори по сигурността и преформулиране на тяхното създаване, мисия и задачи,
 - добавяне на нов член, в който се определят принципите, правилата и процедурите за ООРСЕС,
 - промяна при създаването на мрежови кодекси — чрез актове за изпълнение, вместо чрез делегирани актове.

10. Председателството смята, че изложеният в приложението текст представлява добре балансиран компромис, който в по-голямата си част може да получи широка подкрепа от всички делегации. Въпреки това основните въпроси, описани по-долу, все още се нуждаят от допълнително разглеждане и потвърждение, преди да може да бъде постигнато споразумение. Председателството напълно съзнава, че отделни делегации могат да изразят други опасения. Ето защо текстът по-долу е представен, без да се засягат тези конкретни въпроси, пораждащи безпокойство, или други преработени разпоредби в компромисния текст, които все още не са изцяло разгледани.

Основни нерешени въпроси и компромисни предложения на председателството:

а) Разпределяне на капацитет, мерки за справяне с претоварването и определяне на тържните зони

Правилата за разпределяне на капацитет изискват максималният капацитет да се разпределя към участниците на пазара на границата на дадена тържна зона. В случай че този капацитет е засегнат от вътрешно претоварване, държавата членка трябва да се справи с тези претоварвания чрез коригиращи действия. Като алтернатива държавата членка може да реши да реструктурира тържната зона, така че да се съобрази с инфраструктурните затруднения. Делегациите изтъкнаха, че разделянето на дадена тържна зона е от политическо значение и поради това държавите членки трябва да могат да поддържат това решение. Председателството предлага да се установи референтно ниво на максималния капацитет на границата, което трябва да се спазва. Освен това председателството предлага след изтичането на периода, необходим за изпълнение на мерките, държавите членки да могат да изберат дали да приложат разделяне на дадена тържна зона или да се справят с претоварването чрез коригиращи действия, за да спазват определения референтен показател. Председателството предлага ясен краен срок за целия процес и смята, че в случай на несъответствие с референтния показател в края на процеса, Комисията може да представи решение за оптимално разделяне на тържните зони в държавата членка.

б) Мрежови кодекси

Списъкът на мрежовите кодекси и насоки, за който Комисията е оправомощена да приема актове за изпълнение, се основава на третия енергиен пакет. Въз основа на този списък са приети редица мрежови кодекси. Някои делегации повдигнаха въпроса, че списъкът може да не е достатъчно подробен, по-специално що се отнася до изменението на съществуващите мрежови кодекси и насоки. Председателството предлага до 2025 г. Комисията да изготви доклад, в който да направи оценка кои елементи от съществуващите мрежови кодекси може да бъде полезно да се включат в законодателни актове на Съюза относно вътрешния пазар на електроенергия. С цел запазване на съгласуваността между този доклад и предоставянето на правомощия за изменения на мрежовите кодекси, председателството предлага оправомощаването да бъде ограничено до края на 2027 г.

III. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

11. С оглед на посоченото по-горе Комитетът на постоянните представители се приканва да разгледа компромисния текст на председателството, изложен в приложението към настоящата бележка, да обсъди всички нерешени въпроси, повдигнати от делегациите, и да постигне споразумение при изготвянето на общия подход на заседанието на Съвета ТТЕ (Енергетика) на 18 декември 2017 г.
12. С този общ подход ще бъде определена предварителната позиция на Съвета по настоящото предложение, като той ще послужи за основа на подготовката за преговорите с Европейския парламент.

Допълненията от първите 2 версии на текста (док. 0681/2017 и 10681/17 REV 1) спрямо предложението на Комисията са обозначени с **получер шрифт**

Новият текст, добавен след второто преразглеждане на текста, е обозначен с **получер шрифт и подчертаване**.

Всички заличавания са обозначени с квадратни скоби [] (*заличен текст*).

2016/0379 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

относно вътрешния пазар на електроенергия

(преработен текст)

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

Като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 194, параграф 2 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (1) Регламент (ЕО) № 714/2009 на Европейския парламент и на Съвета² е бил неколккратно и съществено изменян. С оглед на необходимостта от нови изменения и с цел подобряване на яснотата, посоченият регламент следва да бъде преработен.
- (2) Енергийният съюз има за цел **безопасно**, сигурно и устойчиво да предоставя на потребителите – домакинства и предприятия – енергия на конкурентни и достъпни цени. В миналото в електроенергийната система господстваха вертикално интегрирани, често държавни, монополи с големи централизирани електроцентрали — ядрени или работещи с изкопаеми горива. Вътрешният пазар на електроенергия, който постепенно се създава от 1999 г. насам, е предназначен да предоставя реален избор за всички потребители в Съюза, както граждани, така и предприятия, на нови бизнес възможности и по-интензивна трансгранична търговия, с цел да се постигне повишаване на ефикасността, конкурентни цени, по-високи стандарти на услугите, сигурност на доставките и устойчиво развитие. Вътрешният пазар на електроенергия увеличи конкуренцията, особено в търговията на едро, и трансграничната търговия. Той остава основата за ефикасен енергиен пазар.
- (3) Понастоящем Европейската енергийна система изживява своята най-дълбока промяна от десетилетия насам и пазарът на електроенергия е в центъра на тази промяна. []
Тази промяна поражда и способства за появяването на нови възможности и предизвикателства за участниците на пазара. Същевременно технологичното развитие дава възможност за нови форми на участие на потребителите и трансгранично сътрудничество.

² Регламент (ЕО) № 714/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година относно условията за достъп до мрежата за трансграничен обмен на електроенергия и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1228/2003 (ОВ L 211, 14.8.2009 г., стр. 15).

(3а) С настоящия регламент се установяват правила, чрез които да се гарантира функционирането на вътрешния енергиен пазар, като същевременно се включват ограничен брой изисквания, свързани с развитието на възобновяемите енергийни източници и политиката в областта на околната среда, по-специално някои специфични правила за преференциално третиране за определени съоръжения за производство на електроенергия, използващи възобновяеми енергийни източници, относно отговорността за балансиране, диспечирание и повторно диспечирание, за да се даде възможност за функционирането им в пазарна среда, по отношение на преференциални правила за балансиране и диспечирание, както и прагова стойност за емисиите на CO₂ от нов производствен капацитет, когато той е предмет на механизъм за осигуряване на капацитет.

- (4) Държавната намеса, често планирана по некоординиран начин, доведе до растящи смущения на пазара за търговия на едро с електроенергия и до отрицателни последици за инвестициите и трансграничната търговия.
- (5) В миналото потребителите на електроенергия бяха абсолютно пасивни, като често я купуваха на регулирани цени, които не бяха пряко свързани с пазара. В бъдеще потребителите ще трябва да получат възможност за пълноценно участие на пазара при равнопоставеност с другите участници на него. С оглед бъдещата енергийна система да включва растящ дял на енергията от възобновяеми източници, тя следва да се възползва от всички налични източници на гъвкавост, по-специално от оптимизацията на потреблението и съхраняването. [] Тя ще е необходимо също така да насърчава повишаването на енергийната ефективност.
- (6) По-голямата пазарна интеграция и развитието към по-променливо производство на електроенергия налагат по-големи усилия за координиране на националните енергийни политики със съседите и използване на възможностите за трансгранична търговия с електроенергия.
- (7) Регулаторните рамки бяха доразвити, така че да дават възможност за търговия с електроенергия в целия Съюз. Това развитие беше подкрепено с приемането на няколко мрежови кодекси и насоки за интеграцията на пазарите на електроенергия. Тези мрежови кодекси и насоки съдържат разпоредби относно правилата на пазара, експлоатацията на системите и присъединяването към мрежата. С цел да се осигури пълна прозрачност и да се повиши правната сигурност, основните принципи за функционирането на пазара и разпределянето на капацитет в сроковете за търгуване на балансиращи пазари, пазари в рамките на деня, пазари „ден напред“, т.е. през следващия ден, и форуърдни пазари също следва да бъдат приети по обикновената законодателна процедура и включени в един-единствен акт.

- (7a) В член 13 от насоките относно балансирането се установява процедура, при която операторите на преносни системи могат да делегират всички или част от своите задачи на трета страна. Делегиращите оператори на преносни системи следва да продължат да носят отговорност за гарантиране на спазването на задълженията по настоящия регламент. По същия начин държавите членки следва да могат да възлагат задачи и задължения на трета страна. Това възлагане следва да бъде ограничено до задачи и задължения, изпълнявани на национално равнище (например отстраняване на дисбаланса). Ограниченията на възлагането не следва да водят до ненужни промени в действащите национални разпоредби. Операторите на преносни системи следва обаче да продължават да носят отговорност за задачите, които са им поверени съгласно член 40 от [преработената директива за електроенергията].**
- (7б) В членове 18, 30 и 32 от насоките относно балансирането се установява, че методът на ценообразуване за стандартните и специалните продукти за балансираща енергия следва да създава положителни стимули за участниците на пазара да поддържат и/или да спомагат за възстановяването на баланса на системата в своята област за цената на дисбаланса и за намаляването на дисбалансите в системата и разходите за обществото. Този подход към ценообразуването следва да е насочен към икономически ефективно използване на оптимизацията на потреблението и на другите балансиращи ресурси при спазване на ограниченията във връзка с оперативната сигурност. Методът на ценообразуване, използван за възлагане на поръчки за балансиращ капацитет, следва да е насочен към икономически ефективно използване на оптимизацията на потреблението и на другите балансиращи ресурси при спазване на ограниченията във връзка с оперативната сигурност.**
- (7в) Интегрирането на пазарите на балансираща енергия следва да улеснява ефективната работа на пазара за сделки в рамките на деня, така че да се осигури възможност за участниците на пазара сами да балансират при условия, възможно най-близки до реално време, съгласно часовете на затваряне на пазара на балансираща енергия, определени в член 24 от насоките относно балансирането. Единствено дисбалансите, оставащи след края на пазара за сделки в рамките на деня, следва да бъдат балансирани от операторите на преносни системи чрез балансиращия пазар. В член 53 от насоките относно балансирането се предвижда хармонизиран период за отстраняване на дисбаланса от 15 минути в Европа. Чрез тази хармонизация следва да се осигури подкрепа за търговията в рамките на деня и да се насърчи разработването на редица търговски продукти с еднакви времеви интервали за доставка.**

- (7г) За да се осигури възможност за операторите на преносни системи да възлагат поръчки и да използват балансиращия капацитет по ефективен, икономичен и пазарен начин, е необходимо да се насърчи пазарната интеграция. Във връзка с това в дял IV от насоките относно балансирането се определят три методики, чрез които операторите на преносни системи могат да разпределят междузонов капацитет за обмена на балансиращ капацитет и споделянето на резерви, въз основа на анализ на разходите и ползите: процес на съоптимизация, процес на пазарно разпределение и разпределение въз основа на анализ на икономическата ефективност. Процесът на съоптимизирано разпределение следва да се извършва за ден напред, докато процесът на пазарно разпределение би могъл да се извършва, когато възлагането се осъществява не повече от една седмица преди предоставянето на балансиращ капацитет, а разпределението въз основа на анализ на икономическата ефективност — в случаите, когато възлагането се осъществява повече от една седмица преди предоставянето на балансиращия капацитет, при условие че разпределените количества са ограничени и че ежегодно се прави оценка. След като съответните регулаторни органи одобрят методика за процеса на разпределение на междузоновия капацитет, двама или повече оператори на преносни системи могат да я прилагат предсрочно с цел натрупване на опит и осигуряване на безпрепятствено прилагане от повече оператори на преносни системи в бъдеще. Прилагането на такава методика, в случай че съществува, следва обаче да бъде хармонизирано от всички оператори на преносни системи с цел насърчаване на пазарната интеграция.**
- (7д) В дял V от насоките относно балансирането се установява, че общата цел на отстраняването на дисбаланса е да се гарантира, че отговарящите за баланса страни поддържат баланса на системата по ефективен начин, и да се насърчат участниците на пазара да запазят и/или да спомагат за възстановяването на баланса на системата. За да станат балансиращите пазари и цялата енергийна система пригодни за интегрирането на все по-големи дялове различни възобновяеми енергийни източници, цените на дисбалансите следва да отразяват стойността на енергията в реално време.**

- (7e) В насоките относно разпределянето на преносната способност и управлението на претоварването³ се определят подробни насоки относно разпределянето на междузоновия капацитет и управлението на претоварването на пазарите за сделки за ден напред и в рамките на деня, включително изискванията за създаване на общи методики за определяне на обемите на капацитета, едновременно налични между тържните зони, критерии за оценка на ефикасността и процес на преглед за определяне на тържни зони. В членове 32 и 34 се определят правила относно прегледа на конфигурацията на тържните зони, в членове 41 и 54 се определят хармонизирани ограничения относно максималните и минималните клирингови цени за сроковете за търгуване за ден напред или в рамките на деня, в член 59 се определят правила относно моментите на затваряне на пазара за сделки с междузонов преносен капацитет в рамките на деня, а в член 74 от насоките се определят правила относно методиките за поделение на разходите за повторно диспечирание и насрещна търговия.**
- (7ж) В насоките относно предварителното разпределяне на преносна способност⁴ се определят подробни правила за разпределяне на междузоновия капацитет на форуърдните пазари, за създаване на обща методика за определяне на дългосрочен междузонов капацитет, за създаване на единна платформа за разпределяне на европейско равнище, предлагаща дългосрочни права за пренос, и за възможността за връщане на дългосрочни права за пренос с цел последващо предварително разпределяне на капацитет или прехвърляне на дългосрочни права за пренос между участниците на пазара. В член 30 от насоките се установяват правила за форуърдни продукти за хеджиране.**
- (7з) В мрежовия кодекс относно изискванията за производителите на електроенергия⁵ се определят изискванията за присъединяване към взаимосвързаната система на съоръжения за производство на електроенергия, а именно синхронни модули за производство на електроенергия, модули от вида „електроенергиен парк“ и модули от същия вид, разположени в морето. Следователно той спомага за гарантиране на справедливи условия на конкуренция на вътрешния пазар на електроенергия, гарантиране на сигурността на системата и интегрирането на възобновяеми източници на електроенергия, както и за улесняване на търговията с електроенергия в целия Съюз. В членове 66 и 67 от мрежовия кодекс се определят правила за нововъзникващите технологии за производство на електроенергия.**

³ Регламент (ЕС) 2015/1222 на Комисията от 24 юли 2015 г. за установяване на насоки относно разпределянето на преносната способност и управлението на претоварването.

⁴ Регламент (ЕС) 2016/1719 на Комисията от 26 септември 2016 г. за установяване на насока относно предварителното разпределяне на преносна способност.

⁵ Регламент (ЕС) 2016/631 на Комисията от 14 април 2016 г. за установяване на Мрежов кодекс за изискванията за присъединяване на производителите на електроенергия към електроенергийната мрежа.

- (8) Съгласно основните пазарни принципи цените на електроенергията следва да се определят от търсенето и предлагането. Тези цени следва да сигнализират за наличието на потребност от електроенергия, като предоставят пазарни стимули за инвестиции в източници на гъвкавост — например гъвкаво производство, междусистемни връзки, оптимизация на потреблението или съхраняване.
- (9) **Въпреки че** декарбонизацията на електроенергийния сектор, свързана с превръщането на енергията от възобновяеми източници в основна част от пазара, е **една от целите на енергийния съюз []**, от решаващо значение е пазарът да премахне съществуващите пречки за трансграничната търговия и да насърчава инвестициите в поддържаща инфраструктура — например за по-гъвкаво производство, междусистемни връзки, оптимизация на потреблението и съхраняване. От съществено значение, за да се подкрепи преходът към променливо и разпределено производство, както и да се гарантира, че принципите на енергийния пазар ще са в основата на пазарите на електроенергия в Съюза в бъдеще, е съсредоточаването отново върху краткосрочните пазари и ценообразуването в условията на недостиг.
- (10) Краткосрочните пазари ще подобрят гъвкавостта и конкуренцията, като дадат възможност за цялостното участие на повече ресурси на пазара, и по-специално на по-гъвкавите от тях. Ефективното ценообразуване в условията на недостиг ще насърчава пазарните участници да присъстват на пазара, когато той изпитва най-голяма потребност от тях, и ще осигурява възстановяването на разходите им на пазара на едро. Поради това от решаващо значение е да се осигури, доколкото е възможно, премахването на определените по административен или косвен път пределни цени, така че да стане възможно цените да се увеличават в условията на недостиг до стойността на загубите от прекъсване на електроснабдяването. Пълното включване в пазарната структура на краткосрочните пазари и ценообразуването в условията на недостиг ще спомогне за премахването на други мерки, като например механизмите за осигуряване на капацитет (т.е. производствен капацитет и/или преносна способност), за да се гарантира сигурността на доставките. Същевременно ценообразуването без пределни цени в условията на недостиг на пазара на едро не следва да е в ущърб на възможността за надеждни и стабилни цени за крайните потребители, по-специално домакинства и МСП.

- (11) При спазване на правилата на Съюза относно държавната помощ съгласно членове 107, 108 и 109 дерогациите от основните пазарни принципи, като например задължение за балансиране, диспечиране съобразно пазара или [] повторно диспечиране, намаляват сигналите за гъвкавост и действат като пречки за разработването на решения — например за съхраняване, оптимизация на потреблението или агрегиране. Макар че все пак са необходими дерогации, за да се избегне излишната административна тежест за някои участници, по-специално домакинства и МСП, покриващите цялостни технологии широкообхватни дерогации не са в съответствие с **целта []** за постигане на основан на пазара **процес** на ефикасна декарбонизация, така че следва да бъдат заменени с по-целенасочени мерки.
- (12) Предварителното условие за ефективна конкуренция на вътрешния пазар на електроенергия е недискриминационни и прозрачни такси за използване на мрежата, включително междусистемните електропроводи в преносната система.
- Некоординираните ограничения на капацитета на междусистемните връзки все повече ограничават обмена на електроенергия между държавите членки и са се превърнали в сериозна пречка за развитието на функциониращ вътрешен пазар на електроенергия. Поради това наличният капацитет на [] междусистемните връзки следва да бъде настроен на максимални нива в съответствие със стандартите за безопасност за сигурна експлоатация на мрежата, включително при спазване на критерия за сигурност (n-1). Ограничения извън това ниво могат да бъдат приети само за ограничен преходен период, необходим за адаптиране на националните системи към изискванията на правото на ЕС.**
- (13) Важно е да се избягва нарушаването на конкуренцията, произтичащо от различните стандарти за безопасност, експлоатация и планиране, използвани от операторите на преносни системи в държавите членки. Освен това следва да има прозрачност за участниците на пазара по отношение на наличния преносен капацитет и стандартите за безопасност, експлоатация и планиране, които засягат наличния преносен капацитет.

- (14) С оглед ефикасно насочване на необходимите инвестиции е необходимо също така цените да подават сигнали за това къде има най-голяма потребност от електроенергия. За получаването на правилни локационни сигнали в дадена зона електроенергийна система е необходимо съгласувано, обективно и надеждно определяне на тръжните зони (т.е. зоните на оферирание) чрез прозрачен процес. С оглед да се осигури ефикасната експлоатация и планиране на електроенергийната мрежа на Съюза и да се предоставят ефективни ценови сигнали за нужда от нов производствен капацитет (т.е. мощност), оптимизация на потреблението или преносна инфраструктура, тръжните зони следва да отразяват структурното претоварване. По-специално не следва да се намалява междузоновият капацитет (т.е. преносна способност), за да се реши проблемът с вътрешно претоварване.
- (15) За ефикасна [] интеграция на пазарите е необходимо систематично премахване на пречките за трансгранична търговия, така че да се преодолее разпокъсването на пазарите и да се даде възможност на потребителите на енергия в Съюза напълно да се възползват от предимствата на интегрираните пазари на електроенергия и конкуренцията.
- (16) Настоящият регламент следва да установи основните принципи по отношение на определяне на тарифите и разпределение на капацитета, като същевременно предвиди приемането на насоки, които да уреждат подробно по-нататък релевантни принципи и методики.
- (17) Управлението на проблемите по претоварване следва да предоставя на операторите на преносни системи и участниците на пазара правилни икономически сигнали, както и следва да е основано на пазарни механизми.
- (18) В един отворен, конкурентен пазар операторите на преносни системи следва да бъдат компенсирани за разходите, направени в резултат на преминаването на трансгранични потоци от електроенергия през техните мрежи, от операторите на преносните системи, от които произхождат трансграничните потоци, и системите, където завършват тези потоци.
- (19) Плащането и получаването на средства в резултат на компенсациите между операторите на преносни системи следва да бъдат взети предвид при определянето на националните мрежови тарифи.

- (20) Действителната сума, дължима за трансграничен достъп до мрежата, може да варира значително в зависимост от участващите оператори на преносни системи и в резултат на разлики в структурата на системите за тарифите, прилагани в държавите членки. Поради това е необходима известна степен на хармонизиране, за да се избегнат смущения в търговията.
- (21) Следва да има правила за използване на приходите от процедурите по управление на претоварването, освен ако специфичният характер на съответния междусистемен електропровод оправдава освобождаване от тези правила.
- (22) С оглед да се осигурят еднакви условия на конкуренция между всички участници на пазара, следва да се прилагат мрежови тарифи по начин, при който не се прави разлика в положително или отрицателно отношение в производството в зависимост от това дали то е свързано с разпределение или с пренос. Те следва да не са по-неблагоприятни за съхраняването на енергия и да не възпират участието в оптимизацията на потреблението или да представляват пречка за подобрения по отношение на енергийната ефективност.
- (23) С оглед да се повишат прозрачността и съвместимостта при определянето на тарифи, когато задължителната хармонизация не се счита за уместна, Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество между регулаторите на енергия („Агенцията“), създадена съгласно [преработения текст на Регламент (ЕО) № 713/2009, предложен с COM(2016) 863/2], следва да представи [] **доклад относно най-добрите практики** във връзка с методиките за определяне на тарифите.
- (24) С оглед по-добре да се гарантира оптималното инвестиране в общата трансевропейска мрежа и да се намери решение в случаите, когато реалистични проекти за междусистемни връзки не могат да бъдат осъществени поради липсата на приоритизиране на национално равнище, следва да се преразгледа използването на такси за претоварване, **като то следва да допринася** [] за гарантиране на наличието и поддръжката или увеличаването на капацитета на междусистемните връзки.

- (25) За да се гарантира оптимално управление на преносната мрежа за електроенергия и да се направят възможни търговията и трансграничните доставки на електроенергия в Съюза, следва да бъде създадена Европейска мрежа на операторите на преносни системи за електроенергия (ЕМОПС за електроенергия). Задачите на ЕМОПС за електроенергия следва да бъдат изпълнявани при спазване на съюзните правила в областта на конкуренцията, които остават приложими към решенията на ЕМОПС за електроенергия. Задачите на ЕМОПС за електроенергия следва да бъдат ясно определени и методите ѝ на работа следва да са такива, че да гарантират ефикасност, прозрачност и представителен характер на ЕМОПС за електроенергия. Подготвените от ЕМОПС за електроенергия мрежови кодекси нямат за цел да заменят необходимите национални мрежови кодекси по въпроси, които не са трансгранични. Тъй като може да бъде постигнат по-ефективен напредък чрез подход на регионално равнище, операторите на преносни системи следва да изградят регионални структури в рамките на цялостната структура на сътрудничество, като същевременно осигурят съвместимост на резултатите на регионално равнище с мрежовите кодекси и с необвързващите десетгодишни планове за развитие на мрежата на съюзно равнище. Държавите членки следва да насърчават сътрудничеството и да наблюдават ефективността на мрежата на регионално равнище. Сътрудничеството на регионално равнище следва да бъде съвместимо с напредъка по посока на конкурентен и ефикасен вътрешен пазар на електроенергия.
- (26) ЕМОПС за електроенергия следва да изготви надеждна оценка на адекватността на ресурсите на съюзно равнище в средно- и дългосрочен план, за да предостави обективна основа за оценка на опасенията относно тази адекватност. Механизмите за осигуряване на капацитет в отговор на опасение относно адекватността на ресурсите следва да се основават на [] **добре координирана национална и европейска оценка на адекватността на ресурсите.**

- (27) Предназначението на оценката на адекватността на ресурсите в средно- и дългосрочен план (от 10 години напред до година напред), посочена в настоящия регламент, е различно от това на сезонните прогнози за перспективите (за шест месеца напред), посочени в член 9 от [Регламента за готовност за справяне с рискове в електроенергийния сектор, предложен с COM(2016) 862]. Оценките в средно- и дългосрочен план се използват главно за преценяване на нуждата от механизми за осигуряване на капацитет, докато сезонните прогнози за перспективите служат за насочване на вниманието към рискове, които могат да възникнат през следващите шест месеца, в резултат от които е вероятно значително влошаване на положението с доставките на електроенергия. Освен това [] **регионалните координатори по сигурността** също така изготвят регионални оценки на адекватността, както е определено в европейското законодателство относно експлоатацията на електропреносни системи. Тези оценки на адекватността са в много краткосрочен план (от седмица напред до ден напред) и се използват в контекста на експлоатацията на системите.
- (28) Преди въвеждането на механизми за осигуряване на капацитет държавите членки следва да оценят регулаторните отклонения, допринасящи за съответното опасение за адекватността на ресурсите. От тях следва да се изисква приемането на мерки за премахване на установените отклонения, включително срок за изпълнението им. Механизми за осигуряване на капацитет следва да се въвеждат само за [] опасенията, на които не може да се отговори чрез премахването на такива отклонения.
- (29) Държавите членки, възнамеряващи да въведат механизми за осигуряване на капацитет, следва да извеждат цели за адекватността на ресурсите, следвайки прозрачен и проверим процес. Държавите членки следва да имат свободата да определят своя собствена желателна степен на сигурност на доставките.

- (30) Следва да бъдат определени основните принципи на механизмите за осигуряване на капацитет. Съобразно тези принципи следва да бъде направен преглед на вече въведените механизми за осигуряване на капацитет. В случай че европейската **и националната** оценка на адекватността на ресурсите разкрие отсъствието на опасения за адекватността, следва да не се въвеждат нови механизми за осигуряване на капацитет и да не се поемат ангажменти за нов капацитет по вече въведени механизми. Във всеки един момент трябва да се съблюдава прилагането на правилата за контрол върху държавната помощ съгласно членове 107—109 от ДФЕС.
- (31) Следва да бъдат определени подробни правила за улесняване на трансгранично участие в механизми за осигуряване на капацитет, различни от схемите за резервиране. Операторите на трансгранични преносни системи следва да улесняват заинтересованите производители, желаещи да участват в механизми за осигуряване на капацитет в други държави членки. Поради това те следва да изчисляват максималния капацитет, за който би било възможно трансгранично участие, да дават възможност за участие и да проверяват наличностите. Националните регулаторни органи следва да налагат прилагането на трансграничните правила в държавите членки.
- (32) Предвид различията в националните енергийни системи и техническите ограничения на съществуващите електроенергийни мрежи най-добрият подход за постигане на напредък в интеграцията на пазарите често ще бъде на регионално равнище. Така че следва да се засили регионалното сътрудничество на операторите на преносни системи. С оглед да се осигури ефикасно сътрудничество, в нова регулаторна рамка следва да се предвиди засилено регионално управление и регулаторен надзор, включително с укрепване на правомощието на Агенцията за вземане на решения по трансгранични въпроси. По-тясното сътрудничество между държавите членки може да е необходимо също и в кризисни ситуации, за да се повиши сигурността на доставките и да се ограничат смущенията на пазара.

- (33) Координацията между операторите на преносни системи на регионално равнище беше формализирана със задължителното участие на тези оператори в състава на регионалните координатори по сигурността, което следва да бъде **допълнително разработено и да** ☐ подкрепи нарастването на интеграцията в експлоатацията на електроенергийните системи в целия Съюз, чрез което да се осигури тяхното ефикасно и сигурно действие.
- (34) Географският обхват на ☐ **регионалните координатори по сигурността** следва да им дава възможност за ефективен **принос към** координирането на ☐ действията на операторите на преносните системи в по-големи региони.
- (35) ☐ **Регионалните координатори по сигурността** следва ☐ да изпълняват задачи ☐], при които техният регионален обхват носи добавена стойност в сравнение с изпълнението на функции на национално равнище. ☐ **Задачите** на ☐ **регионалните координатори по сигурността** следва да обхващат функциите, осъществявани от регионалните координатори по сигурността **съгласно насоките относно експлоатацията на системата**⁶, както и допълнителни функции по експлоатацията на системата, функционирането на пазара и готовността за справяне с рискове. ☐ **Задачите**, изпълнявани от ☐ **регионалните координатори по сигурността**, следва да не обхващат експлоатацията в реално време на електроенергийната система.
- (36) ☐ **Регионалните координатори по сигурността** следва да действат на първо място в интерес на експлоатацията на системата и функционирането на пазара в региона, а не в интерес на отделен субект. Поради това на ☐ **регионалните координатори по сигурността** следва да бъдат възложени правомощия ☐], **необходими** с цел **подкрепя** ☐ на действията, които трябва да се предприемат от операторите на преносни системи в региона на експлоатация на системите за определени функции, и изпълнение на засилена консултативна роля за останалите функции.

⁶ Регламент (ЕС) 2017/1485 на Комисията от 2 август 2017 г. за установяване на насоки относно експлоатацията на системата за пренос на електроенергия (ОВ L 220, 25.8.2017 г., стр. 1).

- (37) ЕМОПС за електроенергия следва да гарантира, че действията на [] **регионалните координатори по сигурността** са координирани извън границите на регионите.
- (38) С оглед да се повиши ефективността на разпределителните мрежи за електроенергия в Съюза и да се осигури тясно сътрудничество с операторите на преносни системи и ЕМОПС за електроенергия, следва да бъде създадена Организация на операторите на разпределителни системи в Европейския съюз (EU DSO entity) (наричана по-долу „ООРСЕС“). Задачите на ООРСЕС следва да бъдат ясно определени и методите ѝ на работа следва да гарантират ефикасност, прозрачност и представителност сред операторите на разпределителни системи в Съюза. ООРСЕС следва да действа в тясно сътрудничество с ЕМОПС за електроенергия по подготовката и прилагането на мрежовите кодекси, когато това е приложимо, и следва да работи по предоставянето на насоки по интегрирането, *inter alia*, на разпределено производство на електроенергия и съхраняване в разпределителни мрежи или други области, които са свързани с управлението на разпределителни мрежи. **ООРСЕС надлежно взема под внимание особеностите, присъщи на разпределителни системи, свързани надолу по веригата с преносните системи на острови, които не са свързани с други преносни системи чрез междусистемни връзки.**
- (39) Необходимо е да се увеличат сътрудничеството и координацията между операторите на преносни системи, за да се създадат мрежови кодекси за предоставяне и управление на ефективен и прозрачен достъп до трансграничните преносни системи, както и за да се осигурят координирано и в достатъчна степен ориентирано към бъдещето планиране и стабилно техническо развитие на преносната система в Съюза, включително изграждане на междусистемен капацитет, при спазване на екологичните изисквания. Тези мрежови кодекси следва да съответстват на рамковите насоки, които са необвързващи по своя характер (рамкови насоки) и които са разработени от Агенцията. Агенцията следва да участва в преразглеждането на основата на факти на проектите на мрежови кодекси, включително в съобразяването им с рамковите насоки, както и да има право да ги препоръчва за приемане от Комисията. Агенцията следва да прави оценка на предложените изменения на мрежовите кодекси, както и да има право да ги препоръчва за приемане от Комисията. Операторите на преносни системи следва да експлоатират своите мрежи в съответствие с тези мрежови кодекси.

- (40) За осигуряване на гладкото функциониране на вътрешния пазар на електроенергия следва да се предвидят процедури, които да позволяват приемането на решения и насоки с оглед, *inter alia*, определяне на тарифите и разпределение на капацитета от Комисията, като същевременно се осигурява участието на регулаторните органи на държавите членки в този процес, където е подходящо чрез тяхната европейска асоциация. Регулаторните органи, заедно с другите съответни органи на държавите членки, имат важна роля в допринасянето за правилното функциониране на вътрешния пазар на електроенергия.
- (41) Всички участници на пазара се интересуват от работата, която се очаква от ЕМОПС за електроенергия. Следователно процесът на ефективна консултация е от съществено значение и съществуващите структури, създадени, за да го улесняват и направляват посредством националните регулатори или Агенцията, следва да играят важна роля.
- (42) За да се гарантира по-голяма прозрачност по отношение на цялата мрежа за пренос на електроенергия в Съюза, ЕМОПС за електроенергия следва да изготви, публикува и редовно да актуализира необвързващ десетгодишен план за развитие на мрежата в целия Съюз (план за развитие на мрежата в (целия Съюз). Този план за развитие на мрежата следва да включва жизнеспособни мрежи за пренос на електроенергия и необходимите регионални междусистемни електропроводи, подходящи от търговска гледна точка или от гледна точка на сигурността на доставките.
- (43) Опитът по разработването и приемането на мрежови кодекси показва, че е полезно процедурата за разработване да бъде рационализирана, като се включи пояснение, че Агенцията има право [] да одобрява проектите на мрежови кодекси за електроенергия преди да ги представи на Комисията.

- (44) Инвестициите в нова важна инфраструктура следва да бъдат силно насърчавани, като едновременно с това се гарантира правилното функциониране на вътрешния пазар на електроенергия. За да се увеличи положителното въздействие на освободените междусистемни електропроводи за постоянен ток върху конкуренцията и сигурността на доставките, пазарните интереси следва да бъдат подлагани на проверка по време на фазата на планирането и следва да бъдат приети правила за управление на претоварването. Когато междусистемните електропроводи за постоянен ток са разположени върху територията на повече от една държава членка, Агенцията следва да обработва като последна инстанция искането за освобождаване, за да може по-добре да се отчитат трансграничните последици и да се улесни административната му обработка. Освен това, предвид изключителния риск при изграждане на такива освободени големи инфраструктурни проекти, предприятията, които имат интереси в доставката и производството, следва да могат да се ползват от временна дерогация от правилата за пълно отделяне по отношение на тези проекти. Освобождаването, предоставено съгласно Регламент (ЕО) № 1228/2003⁷, продължава да се прилага до определения срок, както постановява решението за освобождаване.
- (45) За да се увеличи доверието в пазара, неговите участници се нуждаят да бъдат сигурни, че извършителите на злоупотреби подлежат на ефективни, пропорционални и възпиращи санкции. Компетентните органи следва да бъдат оправомощени да разследват ефективно твърденията за злоупотреба с пазара. За тази цел е необходимо компетентните органи да имат достъп до данни, които дават информация за взетите от предприятията за доставка оперативни решения. На пазара за електроенергия много релевантни решения се вземат от производителите, които следва да предоставят на разположение на компетентните органи информация във връзка с решенията на компетентните органи, като тя бъде лесно достъпна за тях за определен период от време. Освен това компетентните органи следва редовно да следят за спазването на правилата от страна на операторите на преносни системи. Дребните производители, които нямат реална възможност да нарушават пазара, следва да бъдат освободени от това задължение.

⁷ Регламент (ЕО) № 1228/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2003 г. относно условията за достъп до мрежата за трансграничен обмен на електроенергия (ОВ L 176, 15.7.2003 г., стр. 1).

- (46) От държавите членки и компетентните национални органи следва да се изисква предоставянето на релевантна информация на Комисията. Такава информация следва да се третира като поверителна от Комисията. Когато е необходимо, Комисията следва да има възможност да изисква релевантната информация директно от съответните предприятия, при условие че са уведомени компетентните национални органи.
- (47) Държавите членки следва да установят правила за санкции, приложими за нарушения на разпоредбите на настоящия регламент, и да гарантират тяхното изпълнение. Тези санкции следва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи.
- (48) Държавите членки, [] договарящите се страни от Енергийната общност **и други трети държави, които прилагат настоящия регламент или са част от синхронната мрежа на континентална Европа**, следва тясно да си сътрудничат по всички въпроси, отнасящи се за развитието на регион за интегрирана търговия с електроенергия, и следва да не вземат мерки, които могат да застрашат по-нататъшната интеграция на пазарите на електроенергия или сигурността на доставките за държавите членки и договарящите се страни.

- (49) С оглед да се осигури минималната степен на хармонизация, изисквана за ефективно функциониране на пазара, на Комисията следва да бъде делегирано правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от Договора за функционирането на Европейския съюз в областите, които са основни за пазарната интеграция. Те следва да включват [] приемането и изменението на мрежови кодекси и насоки, както и прилагането на разпоредби за освобождаване за нови междусистемни електропроводи. От особено значение е Комисията да извърши подходящи консултации по време на подготвителната си работа, включително на експертно равнище, и тези консултации да бъдат проведени в съответствие с принципите, определени в Междунституционалното споразумение за по-добро законотворчество от 13 април 2016 година⁸. По-специално, с цел осигуряване на равно участие при подготовката на актовете [] **за изпълнение**, Европейският парламент и Съветът получават всички документи едновременно с експертите от държавите членки, като техните експерти получават систематично достъп до заседанията на експертните групи на Комисията, занимаващи се с подготовката на актовете [] **за изпълнение**.
- (50) Доколкото целта на настоящия регламент, а именно осигуряването на хармонизирана рамка за трансграничен обмен на електроенергия, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки и следователно може да бъде по-добре постигната на съюзно равнище, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.
- (51) **Правилата за пазара следва да дават възможност за интеграцията на електроенергията от възобновяеми енергийни източници и да предоставят стимули за повишаване на енергийната ефективност.**

⁸ ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1.

[]

[]

- (52) (предишно съображение 54) По отношение на балансиращите пазари ефективното и ненарушаващо конкуренцията ценообразуване при възлагането на поръчки за балансиращ капацитет и балансираща енергия изисква балансиращият капацитет да не определя цената за балансиращата енергия. Това не засяга системите за диспечиране, които използват цялостна процедура по съставяне на графиците в съответствие с Регламент (ЕС) на Комисията 2017/XXXX [Балансиране],**

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Глава I

Предмет, обхват и определения

Член 1

Предмет и обхват

Настоящият регламент цели да:

- а) постави основата за ефикасно постигане на целите на Европейския енергиен съюз, и по-специално на рамката в областта на климата и енергетиката до 2030 г.⁹, като се даде възможност за получаване на пазарни сигнали с оглед на повишена **сигурност на доставките**, гъвкавост, **устойчивост**, декарбонизация и иновативност;
- б) определи основните принципи за добре функциониращи интегрирани пазари за електроенергия с оглед да се позволи недискриминационен достъп до пазара за всички доставчици на ресурси и потребители на електроенергия, да се предоставят повече права на потребителите, да се даде възможност за оптимизация на потреблението и енергийна ефективност, да се улесни агрегирането на разпределеното търсене и предлагане, [] **и да се способства за** пазарната интеграция и за заплащането на пазарен принцип на електроенергията, произведена от възобновяеми източници, **като същевременно се улеснява преходът към нисковъглеродна икономика**;

⁹ COM/2014/015 final.

- в) определи справедливи правила за трансграничен обмен на електроенергия и следователно засилване на конкуренцията на вътрешния пазар на електроенергия при отчитане на конкретните характеристики на националните и регионални пазари. Това включва създаването на компенсаторен механизъм по отношение на трансграничните потоци на електроенергия и създаването на хармонизирани принципи във връзка с таксите за трансграничен пренос и разпределението на наличния капацитет на междусистемните електропроводи между националните преносни системи;
- г) улесни възникването на добре работещ и прозрачен пазар на едро с висока степен на сигурност на доставките на електроенергия. Той предоставя механизми за хармонизиране на правилата за трансграничен обмен на електроенергия.

Член 2

Определения

1. За целите на настоящия регламент се прилагат определенията, съдържащи се в член 2 от [преработения текст на Директива 2009/72/ЕО, предложен с COM(2016) 864/2], в член 2 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета¹⁰, в член 2 от Регламент (ЕС) № 543/2013 на Комисията¹¹ и в член 2 от [преработената директива за енергията от възобновяеми източници].

¹⁰ Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия (ОВ L 326, 8.12.2011 г., стр. 1).

¹¹ Регламент (ЕС) № 543/2013 на Комисията от 14 юни 2013 г. за представяне и публикуване на данни на пазарите за електроенергия и за изменение на приложение I към Регламент (ЕО) № 714/2009 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 163, 15.6.2013 г., стр. 1).

2. В допълнение се прилагат следните определения:
- а) „регулаторни органи“ означава регулаторните органи, посочени в член 57, параграф 1 от [преработения текст на Директива 2009/72/ЕО, предложен с COM(2016) 864/2] ;
 - б) „трансграничен поток“ означава физическия поток електроенергия в преносната мрежа на дадена държава членка, който е резултат от въздействието на дейността на производители и/или клиенти извън тази държава членка върху нейната преносна мрежа;
 - в) „претоварване“ означава ситуация, при която не могат да бъдат изпълнени всички заявки от пазарни участници за търговия [], защото те биха засегнали значително физическите потоци по мрежови елементи, които не могат да поемат тези потоци;
 - г) „нов междусистемен електропровод“ означава междусистемен електропровод, който не е завършен до 4 август 2003 г.;
 - д) „структурно претоварване“ означава претоварване в преносната система, **което може да бъде еднозначно определено**, което е предсказуемо, не се мени географски във времето и често възниква отново при нормални условия в електроенергийната система;
 - е) „пазарен оператор“ означава субект, предоставящ услуга, чрез която офертите за продажба на електроенергия се съгласуват с офертите за покупка на електроенергия;
 - ж) „номиниран оператор на пазара на електроенергия (НОПЕ)“ означава пазарен оператор, определен от компетентния орган да изпълнява задачи по единното свързване на пазарите за ден напред или в рамките на деня;
 - з) „стойност на загубите от прекъсване на електроснабдяването“ означава оценка в евро/MWh на максималната цена на електроенергията, която клиентите са готови да заплатят, за да избегнат изключване на електроснабдяването;

- и) „балансиране“ означава всички действия и процеси, във всички срокове, чрез които операторите на преносни системи гарантират непрекъснатото поддържане на честотата в системата в предварително определен интервал на устойчивост в съответствие с размера на резервите, които са необходими с оглед на изискваното качество;
- й) „балансираща енергия“ означава енергията, използвана от операторите на преносни системи, за да извършват балансиране;
- к) „доставчик на услуга за балансиране“ означава пазарен участник, предоставящ на оператори на преносни системи балансираща енергия и/или балансиращ капацитет;
- л) „балансиращ капацитет“ означава количество капацитет, за което даден доставчик на услуга за балансиране се е съгласил да поддържа и да представя оферти за покупка за съответно количество балансираща енергия на оператора на преносни системи за времетраенето на договора;
- м) „страна, отговорна за баланса“ означава участник на пазара или негов избран представител, отговорен за дисбалансите му на пазара на електроенергия;
- н) „период за отстраняване на дисбаланса“ означава единицата време, за която се изчислява дисбалансът на страните, отговорни за баланса;
- о) „цена на дисбаланса“ означава цената, била тя положителна, нула или отрицателна, във всеки период за отстраняване на даден дисбаланс във всяка посока;

- п) „област за цената на дисбаланса“ означава областта, в която се изчислява дисбалансът;
- р) „процес на предварителна оценка“ означава процеса на проверка дали даден доставчик на балансиращ капацитет отговаря на изискванията, поставени от операторите на преносни системи;
- с) „резервен капацитет“ означава размера на резервите за първично регулиране на честотата, резервите за вторично регулиране на честотата или резервите за замяна, които трябва да са на разположение на оператора на преносни системи.
- т) „приоритетно диспечериране“ означава — **в модела на самодиспечериране** — диспечерското управление на електроцентрали въз основа на критерии, различни от подреждането на офертите за покупка по икономически показатели, и — **в модела на централно диспечериране**, [] **и от** мрежови ограничения, като се отдава приоритет на диспечерското управление на конкретни технологии за производство на електроенергия;
- у) „регион на изчисляване на капацитета“ означава географската област, в която се прилага координираното изчисляване на капацитета;
- ф) „механизъм за осигуряване на капацитета“ означава **пазар или** административна мярка, за да се осигури постигането на желаното равнище на **адекватност на ресурсите** [] чрез възнаграждане за предоставянето на ресурси на разположение, като не се включват мерки, отнасящи се за спомагателни услуги [] ;
- []
- ц) „високоэффективно комбинирано производство на енергия“ означава комбинирано производство на енергия, отговарящо на критериите, определени в приложение II към Директива 2012/27/ЕС на Европейския парламент и на Съвета¹²;
- ч) „демонстрационен проект“ означава проект, доказващ наличието на технология, която е първа по рода си в Съюза и представлява значително нововъведение, което далеч надхвърля съвременното технологично равнище.

¹² Директива 2012/27/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно енергийната ефективност, за изменение на директиви 2009/125/ЕО и 2010/30/ЕС и за отмяна на директиви 2004/8/ЕО и 2006/32/ЕО (ОВ L 315, 14.11.2012 г., стр. 1).

- ш) „участник на пазара“ означава физическо или юридическо лице, което произвежда, купува или продава електроенергия, оптимизация на потреблението или услуги за съхраняване, включително издаване на нареждания за търговия, на един или повече пазари на електроенергия, включително пазари на балансираща енергия.
- щ) „повторно диспечирание“ означава мярка, задействана от един или няколко системни оператори за промяна на графика за производство и/или товарния график, за да се променят физическите потоци в преносната система и да се облекчи физическото претоварване.
- аа) „насрещна търговия“ означава междוזонов обмен, иницииран от системни оператори между две [] тръжни зони, за да се облекчи физическото претоварване.
- бб) „съоръжение за производство на електроенергия“ означава съоръжение, което преобразува първична енергия в електрическа енергия и което се състои от един или повече модули за производство на електроенергия, свързани към мрежа [].
- вв) „модел на централно диспечирание“ означава модел на съставяне на графиците и диспечирание, при който графиците за производство и потребление и за диспечирание на съоръженията за производство на електроенергия и потребяващите съоръжения, по отношение на диспечиремите съоръжения, се определят от ОПС в рамките на цялостната процедура по съставяне на графиците.
- гг) „стандартен балансиращ продукт“ означава хармонизиран балансиращ продукт, определен от всички ОПС за обмена на услуги по балансиране, както е определено в [] насоките относно балансирането, приети въз основа на член 18 от Регламент 714/2009.
- дд) „специален балансиращ продукт“ означава продукт, различен от стандартен продукт, изискванията за който са определени [] в насоките относно балансирането, приети въз основа на член 18 от Регламент 714/2009.
- ее) „делегиран оператор“ означава субект, на когото специални задачи или задължения, поверени на оператор на преносни системи или номиниран оператор на пазара на електроенергия съгласно настоящия регламент или всеки друг регламент, директива, мрежов кодекс или насока са делегирани от въпросния оператор на преносни системи или номиниран оператор на пазара на електроенергия или са възложени от държава членка или национален регулаторен орган.

Глава II

Общи правила за пазара на електроенергия

Член 3

Принципи, отнасящи се за функционирането на пазарите на електроенергия

1. Държавите членки, националните регулаторни органи, операторите на преносни системи, операторите на разпределителни системи, [] пазарните оператори **и делегираните оператори** осигуряват функционирането на пазарите на електроенергия в съответствие със следните принципи:
 - а) цените се формират въз основа на търсенето и предлагането;
 - б) избягват се действия, които пречат за формирането на цените въз основа на търсенето и предлагането или възпират развитието на по-гъвкаво производство, нисковъглеродно производство или по-гъвкаво търсене;
 - в) клиентите получават възможност да се възползват от пазарните възможности и от увеличената конкуренция на пазарите на дребно;
 - г) потребителите и малките предприятия получават възможност да участват на пазара чрез агрегиране на производството от множество генериращи съоръжения или на натоварването от множество потребяващи съоръжения, за да подават съвместни предложения на пазара на електроенергия и да бъдат съвместно обслужвани в електроенергийната система при спазване на заложените в Договора за ЕС правила относно конкуренцията;
 - д) правилата за пазара [] **съпровождат** декарбонизацията на икономиката, **например** като дават възможност за интеграцията на електроенергията от възобновяеми енергийни източници и предоставят стимули за енергийната ефективност;
 - е) правилата за пазара осигуряват подходящи стимули за инвестиране в производството, съхраняването, енергийната ефективност и оптимизацията на потреблението, за да се отговори на нуждите на пазара и така да се гарантира сигурност на доставките;

- ж) избягват се пречки за трансграничните електроенергийни потоци **между тръжни зони или държави членки** и за трансграничните сделки на пазарите на ☐ електроенергия и свързаните пазари на услуги;
- з) в правилата за пазара се предвижда регионално сътрудничество, когато е ефективно;
- и) ☐ **безопасното и устойчиво** производство, съхраняване и потребление ☐ участват равноправно на пазара, ☐ **съгласно изискванията, предвидени в правото на ЕС**;
- й) всички производители отговарят пряко или косвено за продажбата на произведената от тях електроенергия;
- ☐
- л) правилата за пазара дават възможност за ефикасно диспечерско управление на генериращите мощности и на оптимизацията на потреблението;
- м) правилата за пазара дават възможност за влизането и напускането му от предприятия за производство и доставки на електроенергия въз основа на тяхната оценка за икономическата и финансовата жизнеспособност на действията им;
- н) **за да се** ☐ даде възможност за участниците на пазара **да бъдат защитени** ☐ срещу рискове от нестабилност на цените на пазарна основа и ☐ **да смекчават** несигурността относно бъдещата възвръщаемост на инвестициите, **дългосрочни възможности за хеджиране** са търгуеми на борсите по прозрачен начин и **дългосрочни договори за доставка се договарят извънборсово**, при спазване на заложените в Договора за ЕС правила относно конкуренцията.
- о) **участниците на пазара имат право да получат достъп до преносните и разпределителните мрежи при обективни, прозрачни и недискриминационни условия.**

☐

Член 4

Отговорност за баланс[...]*a*[]

1. Всички участници на пазара [] отговарят за дисбалансите, които причиняват в системата []. **За тази цел участниците на пазара [] се явяват отговорни за баланса страни или чрез договор делегират своята отговорност на дадена отговорна за баланса страна по свой избор. В съответствие с насоките относно балансирането, приети въз основа на член 18 от Регламент 714/2009, всяка отговаряща за баланса страна отговаря финансово за дисбалансите и се стреми да бъде в баланс или да спомага за балансирането на електроенергийната система.**
2. Държавите членки могат да предоставят [] дерогации от [] **отговорността за балансирането единствено в следните случаи:**
 - а) демонстрационни проекти за нововъзникващи технологии, както е определено в членове 66 и 67 от Регламент (ЕС) 2016/631¹³;
 - б) съоръжение за производство на електроенергия, използващо възобновяеми енергийни източници, или високоефективно комбинирано производство на енергия с обща инсталирана генерираща мощност под [] 250 kW;;
 - в) **Без да се засягат договорите, сключени преди [влизането в сила на законодателството], и** инсталации, за които се ползва подкрепа, одобрена от Комисията по правилата на Съюза относно държавната помощ съгласно членове 107—109 от ДФЕС, и които са пуснати в експлоатация преди [датата на влизане в сила: да се въведе от Службата за публикации]. Държавите членки могат, [] без да се засягат членове 107 и 108 от ДФЕС, да стимулират участниците на пазара, които са освободени изцяло или частично от отговорността за балансирането, да поемат пълната отговорност за балансирането. []

¹³ **Регламент (ЕС) 2016/631 на Комисията от 14 април 2016 г. за установяване на Мрежов кодекс за изискванията за присъединяване на производителите на електроенергия към електроенергийната мрежа (ОВ L 112, 27.4.2016 г., стр. 1).**

- 2а. Когато държава членка избере да предостави дерогация съгласно член 4, параграф 2, тя трябва да гарантира, че финансовите отговорности за дисбалансите са изпълнени от друга страна.
3. За съоръженията за производство на електроенергия, пуснати в експлоатация след 1 януари 2026 г., параграф 2, буква б) се прилага само за възобновяеми енергийни източници или високоефективно комбинирано производство на енергия, с **обща** инсталирана генерираща мощност под [] 50 kW.

Член 5

Балансиращ пазар

[]

2. Балансиращите пазари, **включително процесът на предварителна оценка**, се организират по такъв начин, че:
- а) да се гарантира действителното недопускане на дискриминация между участниците на пазара, като се отчитат различните технически **потребности на електроенергийната система, прозрачно и технологически неутрално определяне на услуги и прозрачното, основано на пазара възлагане на обществени поръчки за услуги**[],
 - б) да се осигури достъп за всички участници на пазара, преминали **предварителна оценка** — индивидуално или чрез агрегиране;
 - в) да се съобразяват с необходимостта от приспособяване към растящия дял на променливото производство на електроенергия, както и към **увеличената еластичност на потреблението и появата на нови технологии.**

[]

4. Балансиращите пазари трябва да осигуряват оперативна сигурност, като същевременно дават възможност за максимално използване и ефикасно разпределение на междузоновия капацитет в сроковете за търгуване в съответствие с член 15.
5. [] За стандартни и специални балансиращи продукти уреждането на балансиращата енергия се извършва по най-високата приета офертна цена (pay-as-cleared), без да се засягат [] насоките относно балансирането, приети въз основа на член 18 от Регламент 714/2009. На участниците на пазара се позволява да оферират възможно най-близо до реално време и [] часовете на затваряне на пазара на балансираща енергия не са преди затварянето на пазара за сделки с междузонов преносен капацитет в рамките на деня, определено в съответствие с член 59 от Регламент (ЕС) 2015/1222 на Комисията¹⁴. Оператор на преносна система, който прилага модел на централно диспечирание, може да определи допълнителни правила в съответствие с [] насоките относно балансирането, приети въз основа на член 18 от Регламент 714/2009.
- 5a. Цената на балансиращата енергия не е предварително определена [] в договор за балансиращ капацитет. За специални балансиращи продукти може да се приложи освобождаване в съответствие с насоките относно балансирането, приети въз основа на член 18 от Регламент 714/2009. Процесите на възлагане на поръчки са прозрачни, като същевременно се зачита поверителността в съответствие с член 40, параграф 4 от [преработения текст на директивата за електроенергията].

¹⁴ Регламент (ЕС) 2015/1222 на Комисията от 24 юли 2015 г. за установяване на насоки относно разпределянето на преносната способност и управлението на претоварването (ОВ L 197, 25.7.2015 г., стр. 24).

6. Дисбалансите се уреждат на цена, която отразява стойността на енергията в реално време, и се изчисляват в съответствие с ☐ насоките относно балансирането, приети въз основа на член 18 от Регламент 714/2009.
- ба. ☐ Областта за цената на дисбаланса ☐ е еднаква с тържната зона, освен ☐ в случай на модел на централно диспечирание и в съответствие с ☐ насоките относно балансирането, приети въз основа на член 18 от Регламент 714/2009. Областта за дисбаланса е еднаква със зоната за съставяне на графици, освен в случай на модел на централно диспечирание, когато областта за дисбаланса може да представлява част от зоната за съставяне на графици в съответствие с насоките относно балансирането, приети въз основа на член 18 от Регламент 714/2009.
7. ☐ Оразмеряването на резервния капацитет се извършва от операторите на преносни системи в съответствие с ☐ насоките относно експлоатацията на системата, приети въз основа на член 18 от Регламент 714/2009, и може да бъде улеснено на регионално равнище. ☐
8. Възлагането на поръчки за балансиращ капацитет се **извършва от операторите на преносни системи** ☐ и се улеснява на регионално равнище ☐. Възлагането на поръчки за **балансиращ капацитет** се основава **на пазара** ☐ и се организира по такъв начин, че да не се допуска дискриминация между участниците на пазара в процеса на предварителна оценка индивидуално или чрез агрегиране **в съответствие с член 40, параграф 4 от [преработения текст на директивата за електроенергията].** ☐

9. Възлагането на поръчки за повишаващ балансиращ капацитет се извършва отделно от това за понижаващ балансиращ капацитет, [] в съответствие с [] насоките относно балансирането, приети въз основа на член 18 от Регламент 714/2009. Във възможно най-голяма степен и поне за най-малко [40] % от стандартните продукти, използвани за балансиращ капацитет, договарянето на балансиращия капацитет се извършва за не повече от един ден преди предоставянето на балансиращия капацитет при максимален договорен период един ден. Договарянето на останалата част от балансиращия капацитет се извършва най-много един месец преди предоставянето на балансиращия капацитет, а договорният период за останалата част от балансиращия капацитет е с максимален срок от един месец.
- 9а. По искане на оператора на преносни системи националният регулаторен орган може да [] удължи договорения период за останалата част от балансиращия капацитет, посочен в параграф 9, на [] максимален период от три месеца, при условие че това решение ще бъде ограничено във времето, а положителното въздействие по отношение на намаляването на цените за потребителите ще надхвърли отрицателните последици върху пазара []. Искането включва:
- а) посочване на периода, през който ще се прилага освобождаването;
 - б) посочване на обема на балансиращия капацитет [], за който ще се прилага освобождаването;
 - в) анализ на въздействието на това освобождаване върху участието на балансиращите ресурси; и
 - г) обосновка за освобождаването, която доказва, че това освобождаване би довело до по-ниски цени за потребителите [].

10. Операторите на преносни системи публикуват, **възможно най-скоро, но не по-късно от 30 минути след []** реалното време, информацията относно текущия баланс на системата [] на своите зони за [] съставяне на графици и прогнозните [] цени на балансиращата енергия. **Доколкото отговорността за предоставянето на тази информация е възложена или делегирана на трета страна, в съответствие с [] насоките относно балансирането, приети въз основа на член 18 от Регламент 714/2009, тези страни ще бъдат отговорни за изпълнението на изискванията на настоящия член.**

Член 6

Пазари за ден напред и в рамките на деня

1. Операторите на преносни системи и номинираните оператори на пазара на електроенергия организират съвместно управлението на интегрираните пазари за ден напред и в рамките на деня въз основа на свързване на пазарите съгласно Регламент (ЕС) 2015/1222. Операторите на преносни системи и номинираните оператори на пазара на електроенергия си сътрудничат на равнището на Съюза или, когато това е по-уместно, на регионална основа, за да увеличат максимално ефикасността и ефективността на търговията с електроенергия в Съюза за ден напред и в рамките на деня. Задължението за сътрудничество не засяга прилагането на разпоредбите на правото на Съюза в областта на конкуренцията. По отношение на своите функции във връзка с търговията с електроенергия операторите на преносни системи и номинираните оператори на пазара на **електроенергия** подлежат на регулаторен надзор от страна на регулаторите и Агенцията съгласно член 59 от [преработения текст на Директива 2009/72/ЕО, предложен с COM(2016) 864/2] и членове 4 и 9 от [преработения текст на Регламент (ЕО) № 713/2009, предложен с COM(2016) 863/2].

2. Пазарите за ден напред и в рамките на деня трябва:

- а) да бъдат организирани по такъв начин, че да не се допуска дискриминация;
- б) максимално да увеличават способността на **всички** участници на пазара да [] **управляват своите** дисбаланси;
- в) максимално да увеличават възможностите за **всички** участници на пазара да участват в [] **междузонава** търговия възможно най-близо до реално време във всички тържните зони;
- г) да предоставят цени, които отразяват пазарните принципи, **включително стойността на енергията в реално време**, и на които участниците на пазара могат да разчитат, когато договарят дългосрочни продукти за хеджиране;
- д) да осигуряват оперативна сигурност, като същевременно дават възможност за максимално използване на преносния капацитет;
- е) да бъдат прозрачни, като същевременно се зачита поверителността и се гарантира, че търговията се извършва анонимно; и;

[]

- з) да не правят разлика между сделки, направени в рамките на дадена тържна зона и между тържни зони.

[]

Член 7

Търговия на пазарите за ден напред и в рамките на деня

1. **Номинираните оператори на пазара на електроенергия** позволяват на участниците на пазара да търгуват с енергия възможно най-близо до реално време и поне до момента на затварянето на пазара за сделки с междузонав преносен капацитет в рамките на деня в съответствие с ☐ **насоките относно разпределянето на капацитета и управлението на претоварването, приети въз основа на член 18 от Регламент (ЕС) 714/2009.**
2. **Номинираните оператори на пазара на електроенергия** предоставят на участниците на пазара възможност да търгуват с енергия на времеви интервали, които са поне толкова кратки, колкото е периодът за отстраняване на дисбаланса на пазарите както за ден напред, така и в рамките на деня, в съответствие с ☐ **насоките относно балансирането, приети въз основа на член 18 от Регламент (ЕС) 714/2009.**
3. **Номинираните оператори на пазара на електроенергия** предоставят продукти за търгуване на пазарите за ден напред и в рамките на деня, които са достатъчно малки по размер — с минимален размер на офертата 1 мегават ☐ , за да дават възможност за ефективно участие за оптимизация на енергийното потребление, съхраняване на енергия и използване в малък мащаб на възобновяеми източници **в съответствие с методиките, разработени в ☐ насоките относно разпределянето на капацитета и управлението на претоварването, приети въз основа на член 18 от Регламент (ЕС) 714/2009.**
4. ☐ До 1 януари 2021 г., периодът за отстраняване на дисбаланса е 15 минути във всички зони ☐ за съставяне на графици, освен ако ☐ регулаторните органи са предоставили дерогация **или освобождаване** в съответствие с ☐ **насоките относно балансирането, приети въз основа на член 18 от Регламент 714/2009.** ☐

Член 8

Форуюърдни пазари

1. В съответствие с Регламент (ЕС) 2016/1719 операторите на преносни системи предоставят дългосрочни права за пренос или прилагат равностойни мерки, за да дават възможност на участниците на пазара, [] **включително** собствениците на съоръжения за производство на електроенергия, използващи възобновяеми енергийни източници, да хеджират срещу ценовите рискове през границите на тържните зони, **освен ако оценката на форуърдния пазар, извършвана от компетентните регулаторни органи по границите на тържните зони, показва достатъчно възможности за хеджиране във въпросните тържни зони в съответствие с [] насоките относно предварителното разпределяне на преносна способност, приети въз основа на член 18 от Регламент 714/2009.**
2. Дългосрочните права за пренос се разпределят по прозрачен, пазарен и недискриминационен начин чрез една-единствена платформа за разпределяне **съгласно разпоредбите на [] насоките относно предварителното разпределяне на преносна способност, приети въз основа на член 18 от Регламент 714/2009.** []
3. Пазарните оператори имат свободата, като спазват договорните правила относно конкуренцията, да разработват форуърдни продукти за хеджиране, включително дългосрочни, за да предоставят на участниците на пазара, [] **включително** собствениците на съоръжения за производство на електроенергия, използващи възобновяеми енергийни източници, подходящи възможности за хеджиране срещу финансови рискове от колебания на цените. Държавите членки не ограничават такава дейност за хеджиране до сделки в своите граници или в рамките на тържна зона.

[] Технически ограничения за оферирание

1. **Цените на едро на електроенергията и цените на балансиращата енергия, включително цените за оферирание и клиринг, не подлежат на минимално или максимално допустима стойност. Това не засяга техническите ограничения на цените, които могат да се приложат в рамките на времевия интервал за балансиране съгласно [] насоките относно балансирането, приети въз основа на член 18 от Регламент 714/2009 и за ден напред и в рамките на деня, както е посочено в следващия параграф. []**
2. **[] Номинираните оператори на пазара на електроенергия могат да прилагат хармонизирани ограничения относно максималните и минималните клирингови цени за сроковете за търгуване за ден напред или в рамките на деня в съответствие с [] насоките относно разпределянето на капацитета и управлението на претоварването, приети въз основа на член 18 от Регламент (ЕС) 714/2009. Тези ограничения вземат предвид максималната стойност на загубите от прекъсване на електроснабдяването. Номинираните оператори на пазара прилагат прозрачен механизъм за своевременно автоматично адаптиране на техническите ограничения за оферирание, в случай че определените ограничения се [] очаква да бъдат достигнати[]. Адаптираните по-високи ограничения продължават да бъдат приложими, докато са необходими допълнителни увеличения съгласно този механизъм.**
3. Операторите на преносни системи не предприемат никакви мерки с цел промяна на цените на едро. []
4. **Националните регулаторни органи или други компетентни органи, определени от държавите членки, определят политики и мерки, прилагани на територията им, които биха могли да допринасят за непряко ограничаване на формирането на цените **на едро**, включително ограничаване на офертите за покупка във връзка с активирането на балансираща енергия, механизми за осигуряване на капацитет, мерки от страна на операторите на преносни системи, мерки в противодействие на резултатите от действието на пазара или за предотвратяване на злоупотреба с господстващо положение или неефикасно определени тръжни зони.**

5. Когато **национален регулаторен орган или друг компетентен орган, определен от дадена държава членка, определи политика или мярка, която би могла да послужи за ограничаване на формирането на цените, тя предприема всички подходящи действия, за да премахне или, ако това е невъзможно, да ограничи въздействието върху тържното поведение. Държавите членки представят на Комисията доклад до [да се въведе от Службата за публикации: *шест месеца след влизането в сила*]** с подробности за мерките и действията, които са предприели или възнамеряват да предприемат.

Член 10

Стойност на загубите от прекъсване на електроснабдяването

1. До [да се въведе от Службата за публикации: една година след влизането в сила], **когато е необходимо с цел установяване на стандарт за надеждност в съответствие с член 20, националните регулаторни органи или други компетентни органи, определени от държавите членки, изготвят единна оценка за стойността на загубите от прекъсване на електроснабдяването за тяхната територия []**. Тази оценка се [] оповестява публично. **Националните регулаторни органи или други компетентни органи, определени от държавите членки, могат да установят различни оценки [] по тържни зони, ако на тяхната територия има няколко тържни зони. В случай че една пазарна зона се състои от територията на повече от една държава членка, съответните държави членки установяват единна оценка за стойността на загубите от прекъсване на електроснабдяването за тази тържна зона.** За установяване на стойността на загубите от прекъсване на електроснабдяването националните регулаторни органи или други компетентни органи, определени от държавите членки, прилагат методиката, разработена съгласно член 19, параграф 5.
2. Държавите членки актуализират своята оценка най-малко на всеки пет години **или когато се наблюдава значителна промяна.**

Член 11

Диспечерско управление на производството на електроенергия и на оптимизацията на потреблението

1. Диспечерското управление на съоръженията за производство на електроенергия и на оптимизацията на потреблението са недискриминационни, **прозрачни** и, **освен ако е предвидено друго съгласно член 11, параграфи 2—4**, на пазарен принцип. []
 2. [] Без да се засягат [] членове 107—109 от ДФЕС, държавите членки могат да **осигурят електроенергия**, произведена [] с използване на възобновяеми енергийни източници или високоефективно комбинирано производство на енергия от малки [] съоръжения за производство на електроенергия или съоръжения за **производство на електроенергия** с използване на нови технологии, **които да получат приоритетно диспечирание до следния обхват**:
 - а) [] съоръжение за производство на електроенергия, използващо възобновяеми енергийни източници или високоефективно комбинирано производство на енергия с инсталирана генерираща мощност под [] **250** kW; или
 - б) демонстрационни проекти за **нововъзникващи** [] технологии, **както е определено [] в мрежовия кодекс относно изискванията за производителите на електроенергия, приет въз основа на член 6 от Регламент 714/2009.**
- []

(Част от параграф 3, преместена като 3а по-долу)

- 3а. По отношение на съоръженията за производство на електроенергия, пуснати в експлоатация от 1 януари 2026 г., параграф 2, буква а) се прилага само за съоръжения за производство на електроенергия, [] използващи възобновяеми енергийни източници или високоефективно комбинирано производство на енергия, с инсталирана генерираща мощност под [] 50 kW [].
4. [] Без да се засягат договорите, сключени преди [влизането в сила на съответното законодателство], съоръженията за производство на електроенергия, използващи възобновяеми енергийни източници или високоефективно комбинирано производство на енергия, които са пуснати в експлоатация преди [влизането в сила: да се въведе от Службата за публикации] и при пускането си в експлоатация са подлежали на приоритетно диспечерско управление съгласно член 15, параграф 5 от Директива 2012/27/ЕС на Европейския парламент и на Съвета или член 16, параграф 2 от Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и на Съвета¹⁵, [] продължават да се ползват от приоритетно диспечерско управление. Приоритетното диспечерско управление не се прилага повече от датата, на която [] съоръжението за производство на електроенергия бъде подложено на значителни изменения, като това е валидно най-малкото когато се изисква ново споразумение за присъединяване или при увеличаване на производствения капацитет (т.е. генериращата мощност).
5. Приоритетното диспечерско управление не трябва да застрашава сигурната експлоатация на електроенергийната система и да се използва като оправдание за ограничаване на трансграничния капацитет свръх предвиденото в член 14 и трябва да се основава на прозрачни и недискриминационни критерии.

¹⁵ Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и за изменение и впоследствие за отмяна на директиви 2001/77/ЕО и 2003/30/ЕО (ОВ L 140, 5.6.2009 г., стр. 16).

Повторно диспечиране []

1. **Повторното диспечиране на производството на електроенергия и повторното диспечиране на оптимизацията на потреблението се осъществяват въз основа на обективни, прозрачни и недискриминационни критерии. Повторното диспечиране е достъпно за всички технологии за производство, съхраняване и оптимизация на потреблението, включително за оператори в други държави членки, освен ако това е технически невъзможно.**
2. [] Диспечирани повторно ресурси се подбират измежду съоръженията за производство, **съхранение** или оптимизация на потреблението, [] като се използват пазарни механизми и се компенсират финансово. [] **Офертите за балансираща енергия, използвани за повторно диспечиране, са изключени от определянето на цената на балансиращата енергия в други времеви интервали в съответствие с [] насоките относно балансирането, приети въз основа на член 18 от Регламент 714/2009.**

(Част от параграф 2, преместена като параграф 2а по-долу)

- 2а. **Без да се засягат [] членове 107—109 от ДФЕС, [] повторното диспечиране на производството на електроенергия или повторното диспечиране на оптимизацията на потреблението на непазарен принцип може [] да се използва единствено [] при спазване на следните условия:**
 - а) когато не е налице пазарна алтернатива,
 - б) [] всички налични на пазара ресурси са изчерпани, или
 - в) [] броят на наличните съоръжения за производство или потребление на електроенергия в зоната, в която са разположени подходящи за предоставянето на услугата съоръжения за производство или потребление на електроенергия, е твърде малък за осигуряването на ефективна конкуренция. []

г) текущото състояние на електроенергийната мрежа води до претоварване по толкова обичаен и предвидим начин, че повторното диспечирание съобразно пазара би довело до редовно стратегическо наддаване, което от своя страна би повишило степента на вътрешното претоварване, като съответната държава членка е приела план за действие за справяне с тези претоварвания или гарантира, че минималният наличен междусистемен капацитет е най-малко 75 % от топлинния капацитет на всеки междусистемен електропровод в съответствие с член 14, параграф 7.

3. Отговорните системни оператори докладват най-малко веднъж годишно на компетентния регулаторен орган относно [] понижаващото повторно диспечирание на **съоръжения за производство на електроенергия** [] , използващи възобновяеми енергийни източници или високоефективно комбинирано производство на енергия [] .
4. При спазване на изискванията, отнасящи се за поддържането на надеждността и безопасността на мрежата, въз основа на определените от компетентните национални органи критерии, операторите на преносни системи и операторите на разпределителни системи:
- а) гарантират способността на преносните и разпределителните мрежи да пренасят електроенергия, произведена от възобновяеми енергийни източници или получена от високоефективно комбинирано производство на енергия, с минимално възможно [] повторно диспечирание. Това не пречи при мрежовото планиране да се има предвид ограничено [] повторно диспечирание, когато е доказано, че то е икономически по-ефективно, и **освен когато е предоставено от държава членка, в която електричеството от съоръжението за производство на електроенергия, използващо възобновяеми енергийни източници или високоефективно комбинирано производство на енергия, представлява повече от 50 % от годишното брутно крайно потребление на електроенергия, не превишава 5 % от инсталираните мощности с използване на възобновяеми енергийни източници или високоефективно комбинирано производство на енергия в тяхната зона;**
- б) предприемат подходящи оперативни мерки във връзка с мрежата и пазара, за да сведат до минимум [] или понижаващото повторно диспечирание на електроенергия, произведена от възобновяеми енергийни източници или получена от високоефективно комбинирано производство на енергия.

5. Когато се използва понижаващо повторно диспечиране [] на непазарен принцип, се прилагат следните принципи:
- а) [] съоръженията за производство на електроенергия, използващи възобновяеми енергийни източници, подлежат на понижаващо повторно диспечиране, [] само когато липсва друга алтернатива или други решения биха довели до прекомерни разходи или **сериозни** рискове за мрежовата сигурност;
 - б) **електроенергията, произведена в [] процес** на високоефективно комбинирано производство, подлежи на понижаващо повторно диспечиране, [] само когато липсва друга алтернатива, различна от [] понижаващо повторно диспечиране на [] съоръженията за производство на електроенергия, използващи възобновяеми енергийни източници, или когато други решения биха довели до прекомерни разходи или **сериозни** рискове за мрежовата сигурност;
- []
- г) понижаващото повторно диспечиране [] съгласно букви а) [] и б) [] се обосновава надлежно и прозрачно. Обосновката се включва в доклада по параграф 3.
6. Когато се използва [] повторно диспечиране на непазарен принцип, то подлежи на финансова компенсация от страна на системния оператор, поискал [] повторното диспечиране, предназначена за [] **оператора** на [] повторното диспечирано съоръжение за производство или потребление на електроенергия, **освен в случай на производители, които приемат [] споразумение за присъединяване, в което постоянното доставяне на електроенергията не е гарантирано.** Финансовата компенсация е най-малко равна на най-голямата от стойностите на следните елементи **или на комбинация от тях, ако прилагането на един от елементите би довело до необосновано ниска компенсация:**

- а) допълнителни оперативни разходи, причинени от ☐ повторното диспечиране — например допълнителни разходи за гориво в случай на повишаващо повторно диспечиране или за поемане на топлинната енергия в случай на понижаващо повторно диспечиране или ограничаване на ☐ **съоръжение за производство на електроенергия** с използване на високоефективно комбинирано производство на енергия;
- б) ☐ Нетните приходи от продажбата на пазара за ден напред на електроенергията, която съоръжението за производство на електроенергия или потребяващото съоръжение би произвело, ако не беше искането за ☐ повторно диспечиране. Когато се оказва финансова подкрепа за съоръжения за производство или потребление на електроенергия въз основа на количеството произведена или консумирана електроенергия, изгубената финансова подкрепа се счита за част от нетните приходи.

Глава III

Достъп до мрежата и управление на претоварването

РАЗДЕЛ 1

РАЗПРЕДЕЛЯНЕ НА КАПАЦИТЕТА

Член 13

Мерки за справяне с претоварването и определяне на тържните зони

1. Държавите членки предприемат всички необходими мерки за преодоляване на претоварванията. Границите на тържните зони се определят въз основа на дългосрочните структурни претоварвания в преносната мрежа []. Тържните зони не съдържат такива претоварвания, освен ако тяхното въздействие върху съседните тържни зони се смекчава чрез прилагането на коригиращи действия и те не водят до намаляване на междузоновия капацитет за търговия. Конфигурацията на тържните зони в Съюза се проектира по такъв начин, че максимално да се увеличи икономическата ефективност и да се увеличат максимално възможностите за трансгранична търговия, [] при надлежно спазване на разпоредбите на член 14.

[]

[]

[]

3. С оглед да се осигури оптимално определяне на тържните зони [], се извършва преглед на тържните зони. Въпросният преглед включва анализ на [] **различни конфигурации** на тържните зони по координиран начин с участието на засегнатите заинтересовани страни от всички [] **съответни** държави членки, като се следва процесът в съответствие с [] **насоките относно разпределянето на капацитета и управлението на претоварването, приети въз основа на член 18 от Регламент (ЕС) 714/2009. Въз основа на предложението на [] съответните оператори на преносни системи, [] прието от съответните национални регулаторни органи, Агенцията [] взема решение относно методиката и допусканията, които ще бъдат използвани в процеса на преглед на тържните зони, както и разгледаните алтернативни конфигурации на тържните зони. Методиката се основава на структурни претоварвания, които не се очаква да бъдат преодолені в следващите пет години, например при надлежно отчитане на проекти за развитие на инфраструктурата, които се очаква да бъдат реализирани в рамките на следващите пет години.**
- 3а. Независимо от постигнатия конкретен напредък по проектите за развитие на инфраструктурата, при изчисляване на наличния капацитет за междוזонов обмен се прилага член 14.Прагът, посочен в член 14, параграф 7в, трябва да бъде достигнат не по-късно от 1 януари 2024 г. Този краен срок се отнася и до изпълнението на процеса, посочен в параграфи 4—4е от настоящия член.**
4. Операторите на преносни системи, участващи в прегледа на тържните зони, представят **съвместно** предложение до съответните държави членки или определените компетентни органи на съответните държави членки **[не по-късно от 12 месеца след влизането в сила на настоящия регламент, конкретната дата да се въведе от Службата за публикации]**. Съответни държави членки са онези държави членки, които участват в прегледа [] **на конфигурацията на тържните зони,** и онези държави членки, които се намират в същия регион на изчисляване на капацитета [] съгласно [] **насоките относно разпределянето на капацитета и управлението на претоварването, приети въз основа на член 18 от Регламент (ЕС) 714/2009.**

[]

- 4а. Когато операторите на преносни системи установят структурно претоварване или когато в прегледа на тържната зона е отправена препоръка за промяна на тържна зона на една или повече държави членки, съответните държави членки, в сътрудничество със своите оператори на преносни системи, имат възможност в срок от 6 месеца да определят национални или многонационални планове за действие. Тези планове за действие съдържат конкретен график за приемането на мерки за намаляване на структурните претоварвания, установени в рамките на период от *[не по-късно от 4 години след влизането в сила на настоящия регламент, конкретната дата да се въведе от Службата за публикации]*, включително например ускоряване на разработването на мрежата, по-ефективно използване на съществуващата инфраструктура, преглед на настоящите практики за експлоатация на системата, засилено координиране на експлоатацията на системата със съответните съседни оператори на преносни системи, преглед на нормативните актове относно коригиращите действия и пречките пред нарасналата гъвкавост, както и национални мерки в областта на енергийната политика за промяна на мястото на производство и потребление.**
- 4б. Държава членка, която изпълнява планове за действие, посочени в параграф 4а, разпределя все по-голям дял от общия наличен междузонов капацитет, като достига през последната година от плана за действие и в никакъв случай след 1 януари 2024 г., най-малко 75 % от топлинния капацитет на всеки междусистемен електропровод, изчислено в съответствие с методиката, посочена в член 14, параграф 7. Държавите членки постигат посочения в настоящия параграф дял посредством линейна крива. Тези линейна крива и нейната начална точка се съгласуват с държавите членки в един и същ регион на изчисляване на капацитета. За периода, през който държавата членка изпълнява план за действие, решенията на регулаторните органи, посочени в член 14, параграфи 7, 7а и 7б, не са приложими по отношение на тази държава членка. Държавите членки представят на съответните държави членки и Комисията годишен доклад за напредъка по отношение на мерките, изложени в плана за действие.**

- 4в.** Шест месеца преди изтичане на срока на плана за действие държавите членки могат да вземат решение дали да разделят своите тръжни зони, за да отстранят оставащите вътрешни претоварвания, или да ги отстранят чрез корективни действия, за които те покриват разходите. В рамките на шест месеца след изтичане на срока на плана за действие операторите на преносни системи, които участват в прегледа на тръжните зони, извършват оценка на наличния междוזонов капацитет, изчислен в съответствие с методиката, посочена в член 14, параграф 7, за периода, обхващащ последните 12 месеца, и установят посредством доклад дали трансграничният капацитет за търговия е достигнал максималното си равнище съгласно член 14, параграф 7в. Тази оценка постоянно се повтаря на всеки 24 месеца за периода, обхващащ последните 24 месеца.
- 4г.** За онези държави членки, за които оценката съгласно параграф 4в показва, че даден оператор на преносни системи не спазва разпоредбите на член 14, параграф 7в, или за онези държави членки, които са избрали разделяне на тръжна зона, съответните държави членки вземат единодушно решение в срок от 6 месеца от получаването на посочения в параграф 4в доклад за запазване или изменение на конфигурацията на тръжните зони. Другите държави членки могат да представят бележки до съответните държави членки, които следва да ги вземат под внимание при оформянето на решението си. Решението е обосновано съгласно съответното законодателство на ЕС и взема под внимание бележките на други държави членки. Съответните държави членки уведомяват Комисията и Агенцията за своето решение.
- 4д.** *(предишен параграф 4а)* В случай че съответните държави членки не успеят да постигнат единодушно решение в рамките на допустимия срок, [] те незабавно уведомяват Комисията. Комисията може да направи допълнителни предложения и да прикани съответните държави членки [] за консултации с цел насърчаване на постигането на балансирано решение в срок от три месеца. [] Като крайна мярка Комисията, след консултация с Агенцията, приема решение относно изменението или запазването на конфигурацията на тръжните зони, [] в срок от шест месеца след [] получаването на това уведомление.

4е. В случай че една от последващите повторни оценки, посочени в параграф 4в, изречение 3, покаже, че даден оператор на преносна система не спазва разпоредбите на член 14, параграф 7в, Комисията може да приеме това решение по собствена инициатива.

5. Решението, посочено в параграф 4д, се взема въз основа на резултата от прегледа на тържните зони и предложението на операторите на преносни системи, **посочено в параграф 4а, и доклада, посочен в параграф 4в,** относно тяхното запазване или изменение []. Решението се обосновава, по-специално по отношение на възможни отклонения от резултата от прегледа на тържните зони, **и взема предвид позициите и ангажиментите на [] засегнатите държави членки и бележките на другите държави членки.**

6. Ако се извършват допълнителни прегледи на тържните зони съгласно [] **насоките относно разпределянето на капацитета и управлението на претоварването, приети въз основа на член 18 от Регламент (ЕС) 714/2009,** се следва процедурата, описана в [] **параграфи 4а—4г в насоките относно разпределянето на капацитета и управлението на претоварването, приети въз основа на член 18 от Регламент (ЕС) 714/2009. Комисията се консултира със съответните заинтересовани страни относно своите решения по настоящия член, преди те да бъдат приети [].**

[]

8. [] **Във всяко решение съгласно параграфи 4а, 4б, или 4в** се определя датата за осъществяване на дадена промяна. Въпросната дата на изпълнение съчетава необходимостта от навременност със съображения за практичност, включително за форуърдна търговия с електроенергия, **и е не по-малко от 12 месеца след публикуването на решението, освен ако е договорено друго със съответните държави членки.** Комисията може определи подходящи преходни разпоредби като част от своето решение.

Член 14

Общи принципи на разпределяне на капацитета и управление на претоварването

1. Към проблемите, свързани с претоварване на мрежата, се подхожда с недискриминационни пазарно обусловени решения, които подават ефикасни икономически сигнали към участниците на пазара и операторите на преносни системи. Проблемите, свързани с претоварването, се решават чрез методи, които не са свързани със сделки, а именно методи, които не включват избор между договорите с индивидуалните участници на пазара. Когато операторът на преносна система предприема оперативни мерки, за да гарантира, че неговата преносна система остава в нормално състояние, той отчита въздействието на тези мерки върху съседни контролни зони и координира такива мерки с операторите на други засегнати преносни системи, както е предвидено в Регламент (ЕС) 2015/1222.
2. Процедури за ограничаване на сделките се прилагат само при извънредни ситуации, при които операторът на преносна система трябва да действа експедитивно и повторното диспечирание или насрещната търговия не са възможни. Такива процедури се прилагат по недискриминационен начин. Освен в случаи на force-majeure участниците на пазара, на които е разпределен капацитет, се компенсират за подобно ограничаване.

3. Освен ако е предвидено друго в параграфи 7, 7а, 7б и 8, на участниците на пазара се предоставя максималното равнище капацитет на междусистемните електропроводи и/или на преносните мрежи, засегнати от трансграничните потоци, като се спазват стандартите за безопасност и сигурна експлоатация на мрежата. След прилагането на методиката за поделяне на разходите за повторно диспечирание и насрещна търговия в съответствие с [] насоките относно разпределянето на капацитета и управлението на претоварването, приети въз основа на член 18 от Регламент (ЕС) 714/2009, и при прилагане на координиран и недопускащ дискриминация процес за трансгранични коригиращи действия, се използват насрещна търговия и повторно диспечирание, включително трансгранично повторно диспечирание, за да се увеличи максимално наличният капацитет.
4. Капацитетът се разпределя само посредством експлицитни търгове за капацитет или имплицитни търгове, обхващащи както капацитета, така и енергията. И двата метода може да се прилагат едновременно за един и същ междусистемен електропровод. При търговия в рамките на текущия ден се прилага непрекъсваща търговия, която може да бъде допълнена от търгове.
5. Независимо дали се провежда експлицитен или имплицитен търг, **в случай на претоварване са успешни валидните най-високи по стойност оферти за мрежов капацитет, които предлагат най-високата стойност за (ограничен) капацитет за пренос** за даден срок. Освен в случаите на нови междусистемни електропроводи, които се ползват от изключение съгласно член 7 от Регламент (ЕО) № 1228/2003, член 17 от Регламент (ЕО) № 714/2009 или член 59, при методите за разпределяне на капацитет не се разрешава определянето на цени за резервиране.
6. Капацитетът се търгува свободно на вторичния пазар, при условие че операторът на преносната система е информиран достатъчно време предварително. Когато операторът на преносната система откаже вторична търговия (сделка), това се съобщава и обяснява ясно и открито от този оператор на всички участници на пазара и регулаторният орган се уведомява за това.

7. Операторите на преносни системи [] не ограничават обема на междусистемния капацитет, който трябва да бъде на разположение на [] участниците на пазара, за да се справят с претоварване вътре в своята собствена **тръжна зона** [] или като **средство за управление на потоците, които напускат и навлизат отново в същата зона на офериране, без да бъдат планирани.**

7а. [] Въз основа на предложение от всички оператори на преносни системи на регион на изчисляване на капацитета, съответните национални регулаторни органи [] одобряват [] процентния дял на общия наличен междузонов капацитет, изчислен в съответствие с методиката за изчисляване на капацитета, за да се вземат предвид междузоновите непланирани потоци на електроенергия, доколкото това може да бъде очаквано, [] без структурни претоварвания в дадена тръжна зона. []

(Част от параграф 7, преместена като параграф 7б по-долу)

7б. По искане на оператори на преносна система и **съгласно процедурата за координиране, описана в настоящия параграф**, съответните регулаторни органи могат да предоставят дерогация от [] **параграф 7 по предвидими причини, различни от обхванатите съгласно параграф 7а,** когато това е необходимо за запазване на оперативната сигурност. [] Такава дерогация, която може да не е свързана с ограничаване на вече разпределен капацитет съгласно параграф 5, се ограничава [] **до период от една година или до максимум четири години със значително намаляване на дерогацията всяка година,** единствено до необходимото за целта, като се избягва дискриминация между вътрешния и междузоновия обмен. Преди предоставянето на дерогация съответният регулаторен орган се консултира с регулаторните органи на другите държави членки, които представляват част от засегнатия регион на изчисляване на капацитета. []

Причините и обосновката за дерогацията се публикуват. Когато бъде предоставена дерогация, съответният оператор на преносни системи разработва и публикува методика и проекти, **когато е приложимо в съответствие с плановите за действия съгласно член 13**, осигуряващи решение в дългосрочен план на проблема, в отговор на който е дерогацията. Дерогацията е валидна до изтичането на нейния срок или до прилагането на решението, като в сила е по-ранната от съответните две дати.

7в. Минималният наличен капацитет за междузоновата търговия е 75 % от топлинния капацитет на всеки междусистемен електропровод. Дерогациите съгласно членове 7а и 7б не водят до стойност, която е под този праг.

8. Участниците на пазара информират съответните оператори на преносни системи достатъчно време преди съответния експлоатационен период дали възнамеряват да използват разпределения им капацитет. Разпределен капацитет, който няма да бъде използван, се подава обратно към пазара по открит, прозрачен и недискриминационен начин.
9. Операторите на преносни системи, доколкото е технически възможно, салдират изискванията за капацитет на който и да е енергиен поток в обратна посока по претоварени междусистемни електропроводи с цел използване на тези електропроводи до максималния им капацитет. При пълно отчитане на сигурността на мрежата никога не се отхвърлят сделки, които спомагат за облекчаване на претоварването.
10. Финансовите последствия от неизпълнението на задълженията, свързани с разпределянето на капацитет, се покриват от тези, които са отговорни за това неизпълнение. Когато участниците на пазара не използват капацитет, който са се задължили да използват, или в случай на капацитет от експлицитен търг, не продадат на вторичния пазар или не върнат своевременно капацитет, те губят правото върху него и заплащат такса, която отразява разходите. Всички такси, които отразяват разходите за неизползване на капацитет, трябва да са обосновани и пропорционални. Ако оператор на преносна система не изпълни свое задължение, той носи отговорност за компенсирането на участника на пазара за загубата на права върху капацитет. За тази цел не се вземат предвид последващи загуби. Ключовите понятия и методи за определяне на отговорността при неизпълнение на задълженията се определят предварително по отношение на финансовите последствия и подлежат на преразглеждане от съответния(те) национален(ни) регулаторен(ни) орган(и).

11. При разпределяне на разходите за коригиращи действия между операторите на преносни системи, регулаторните органи анализират до каква степен потоците, които напускат и навлизат повторно в дадена тръжна зона, без това да бъдат планирани, допринесат за наблюдаваното претоварване между две тръжни зони, и определят разходите пропорционално на приноса към претоварването съгласно методиката за поделение на разходите за повторно диспечирание и насрещна търговия в съответствие с насоките относно разпределянето на капацитета и управлението на претоварването, приети въз основа на член 18 от Регламент (ЕС) 714/2009 и член 76 от Регламент (ЕС) 2017/XYZZ на Комисията. Това не се прилага по отношение на [] прага съгласно параграф 7а.

Член 15

Разпределение на междузоновия капацитет в сроковете за търгуване

1. Операторите на преносни системи преизчисляват наличния междузонов преносен капацитет най-малко след моментите на затваряне на пазара за сделки с междузонов преносен капацитет за ден напред и в рамките на деня. Операторите на преносни системи разпределят наличния междузонов преносен капацитет плюс останалия неразпределен междузонов преносен капацитет, както и междузоновия капацитет от предишни разпределения, освободен от притежателите на физически права за пренос, в следващия процес на разпределяне на междузонов преносен капацитет.
- 1а. Операторите на преносни системи определят подходяща структура за разпределянето на междузонов капацитет в сроковете за търгуване, включително за ден напред, в рамките на деня и за балансиране. [] Такава структура на разпределяне подлежи на преразглеждане от съответните регулаторни органи. При изготвяне на предложението си ОПС вземат предвид:
- а) характеристиките на пазарите;

б) оперативните условия, като например последствията от салдиране на обявени гарантирани графици;

в) степента на хармонизиране на процентите и времевите периоди, приети за различните съществуващи механизми за разпределение на междузонов капацитет.

2. Когато е наличен междузонов преносен капацитет след затварянето на пазара за сделки с междузонов преносен капацитет в рамките на деня, операторите на преносни системи използват междузоновия капацитет за обмена на балансираща енергия или за осъществяване на процеса на нетиране на дисбаланса.
3. **Когато междузоновият капацитет се разпределя с цел обмен на балансиращ капацитет или поделение на ресурси съгласно член 5, параграф 8, операторите на преносни системи използват методиките, разработени в съответствие с [] насоките относно балансирането, приети въз основа на член 18 от Регламент 714/2009. []**
4. Операторите на преносни системи не увеличават резерва за надеждност, изчислен съгласно Регламент (ЕС) 2015/1222, поради обмена на балансиращ капацитет или за съвместно ползване на резерви.

РАЗДЕЛ 2

МРЕЖОВИ ТАКСИ И ПРИХОДИ ОТ ИЗБЯГВАНЕ НА ПРЕТОВАРВАНЕ

Член 16

Такси за свързване и достъп до мрежите

1. Таксите, прилагани от операторите на мрежите за достъп до мрежите , включително такси за присъединяване към мрежите, такси за използване на мрежите и, когато е приложимо, такси за съответно укрепване на мрежите, са прозрачни, отчитат необходимостта от сигурност на мрежата и гъвкавост и отразяват действително направените разходи, доколкото те съответстват на тези, извършени от ефективен и сравним в структурно отношение оператор на мрежа, и се прилагат без дискриминация. [] Без да се засяга член 15, параграфи 1 и 6 и критериите, посочени в приложение XI към Директива 2012/27/ЕС, те по-специално се прилагат по начин, при който не се прави разлика в положително или отрицателно отношение в производството в зависимост от това дали то е свързано с разпределение или с пренос. Те не са **неправомерно по-благоприятни, нито по-неблагоприятни** за съхраняването на енергия и не възпират участието в оптимизацията на потреблението. Без да се засяга параграф 3, тези такси не зависят от разстоянието.
2. [] Методиките за тарифите [] отразяват подходящите стимули и фиксираните цени на [] операторите на преносни и разпределителни системи. Разрешените приходи, които да бъдат възстановени чрез [] тарифи, отразяват подходящите стимули за операторите на преносни и разпределителни системи както в краткосрочен, така и в дългосрочен план за повишаване на ефективността, включително енергийната ефективност, спомагане за пазарната интеграция и [] сигурността на доставките и подкрепа за инвестиране и съответните научноизследователски дейности, както и [] улесняване на иновациите в интерес на потребителите.

3. Когато е подходящо, нивото на прилаганите към производителите и/или потребителите тарифи включва локационни сигнали на съюзно равнище и отчита размера на загубите по мрежата и предизвиканото претоварване, както и инвестиционните разходи за инфраструктура.
4. При определяне на таксите за достъп до мрежата се вземат предвид:
- а) плащанията и приходите от компенсаторния механизъм между операторите на преносни системи;
 - б) действително извършените плащания и получените суми, както и очакваните плащания за бъдещи периоди от време, изчислени на базата на минали периоди.
5. Определянето на такси за достъп до мрежата съгласно настоящия член не засяга таксите в резултат на управлението на претоварването, посочени в член 14.
6. Не се прилага специална мрежова такса за индивидуалните сделки при ☐ **междузонава** търговия с електроенергия.
7. Тарифите за разпределение отразяват разходите за използване на разпределителната мрежа от ползвателите на системата, включително активни клиенти, и могат да бъдат диференцирани въз основа на профилите на потребление или производство на ползвателите на системата. Когато държавите членки са осъществили внедряването на интелигентни измервателни системи, ☐ **могат да се въведат** диференцирани по време мрежови тарифи, отразяващи използването на мрежата, по прозрачен и предвидим начин за потребителя.
8. ☐ **Разрешените приходи, които да се покрият чрез тарифи за разпределение,** могат да включват цели за ефективност, за да стимулират операторите на разпределителни системи ☐ **да експлоатират своите мрежи възможно най-ефективно.**

[9. До [да се въведе от Службата за публикации: три месеца след влизането в сила] с **цел смекчаване на риска от пазарна фрагментация** Агенцията предоставя доклад за най-добри практики [] относно [] методиките за определяне на тарифите за пренос и разпределение, **като оставя достатъчно възможности за отчитане на националните особености**. Въпросният [] доклад за най-добри практики обхваща най-малко:

- а) отношението на тарифите, прилагани към производителите и към потребителите;
- б) разходите, които трябва да бъдат възстановени чрез тарифи;
- в) диференцираните по време мрежови тарифи;
- г) локационните сигнали;
- д) връзката между тарифите за пренос и разпределение [];
- е) методите за осигуряване на прозрачност в определянето и структурата на тарифите;
- ж) групите от потребители на мрежата, за които се отнасят тарифите, включително освобождавания от тарифите.]

Агенцията актуализира своя доклад най-малко веднъж на всеки две години.

[]

[]

Член 17

Приходи от избягване на претоварване

1. Процедурите за управление на претоварването, свързани с предварително определен срок, могат да генерират приходи единствено в случай на претоварване, което възниква за този срок, освен в случай на нови междусистемни електропроводи, които се ползват от изключението по член 7 от Регламент (ЕО) № 1228/2003, член 17 от Регламент (ЕО) № 714/2009 или член 59. Процедурата за разпределяне на тези приходи подлежи на преразглеждане от страна на регулаторните органи и нито нарушава процеса на разпределяне в полза на участник, който кандидатства за капацитет или енергия, нито обезсърчава намаляването на претоварването.
2. Всички приходи от разпределението на междусистемен капацитет се използват за следните цели:
 - а) **гарантиране на действителната наличност на разпределения капацитет, включително обезщетение за гарантираност;**
 - б) **поддържане или увеличаване на междусистемните капацитети чрез мрежови инвестиции, по-специално в нови междусистемни електропроводи и вътрешни електропроводи, които са изброени в десетгодишния план за развитие на мрежата на ЕМОПС за електроенергия като имащи значение за намаляване на претоварването на електропроводите [];**
 - в) **или ако е приложимо, трансгранични коригиращи действия като повторно диспечирание и насрещна търговия.**

(Част от параграф 2, буква б), преместена като параграф 2а по-долу)

- 2а. ☐ Приходите ☐ могат да бъдат използвани, при условие че са одобрени от регулаторните органи на съответните държави членки като приход, който да се взема предвид от регулаторните органи при одобряване на методиката за изчисляване на мрежовите тарифи и/или определянето на мрежовите тарифи.
3. Използването на приходите в съответствие с параграф 2, букви а), ☐ б) или в) се осъществява съобразно методиката, предложена от операторите на преносни системи ☐, в консултация с националните регулаторни органи, и одобрена от Агенцията. ☐ Операторите на преносни системи представят предложението на Агенцията до *[да се въведе от Служба за публикации: 12 месеца след влизането в сила]*, а Агенцията взема решение относно него в рамките на шест месеца.
- ☐
- ☐
- (Част от параграф 3, преместена като параграф 3а по-долу)*
- 3а. Методиката съдържа подробно описание като минимум на условията, при които приходите ☐ се считат, че са изпълнили целите, посочени в параграф 2, букви а), ☐ б) или в) ☐.

- 36.** Операторите на преносни системи предварително определят ясно как ще се използват приходите от избягване на претоварване и докладват за действителното използване на тези приходи. Ежегодно до [] **1 март** националните регулаторни органи публикуват доклад, в който се посочва размерът на приходите, събрани за 12-месечния период, завършващ на **31 [] декември [] предходната календарна** година, и как са били използвани те **съгласно параграф 2**, включително конкретните проекти, за които са били използвани, или сумата, записана по сметка на отделен ред, **или сумата, която е използвана при изчисляване на мрежовите тарифи**, заедно с доказателство, че това използване е в съответствие с настоящия регламент и с методиката, разработена съгласно параграф 3. **В такива случаи, когато при изчисляването на мрежовите тарифи се използват някои от приходите за претоварване, в доклада се посочва как ОПС са изпълнили приоритетните цели, посочени в член 2, когато е приложимо.**

Глава IV

Адекватност на ресурсите

Член 18

Адекватност на ресурсите

1. Държавите членки наблюдават адекватността на ресурсите на своята територия [] **въз основа на** оценката на адекватността на европейските ресурси съгласно член 19 и освен това могат да извършват [] **оценка на адекватността на националните ресурси съгласно член 19а.**
2. Когато при оценките на адекватността на европейските **или националните** ресурси се установи опасение за адекватността на ресурсите, държавите членки установяват регулаторните отклонения или смущения на пазара, **или затруднения в системата като например недостатъчна инфраструктура**, причинили или допринесли за възникването на това опасение.
3. Държавите членки публикуват **пътна карта с конкретен** график за приемане на мерки за премахване на установените регулаторни отклонения [] или смущения на пазара **или затруднения в системата.** Когато се занимават с опасения за адекватността на ресурсите, държавите членки **вземат по-специално предвид принципите, определени в член 3** и разглеждат премахването на регулаторните отклонения, даването на възможност за ценообразуване в условията на недостиг **посредством свободно формиране на цените**, развитието на взаимната свързаност **с други държави членки**, позволяващо **ненарушен достъп до пазара за всички участници на пазара, включващо, но не ограничено само до**, съхраняването на енергия, мерки от страна на търсенето и енергийната ефективност.

За. Когато оценката на адекватността на националните ресурси установи опасение по отношение на тръжна зона, но оценката на адекватността на европейските ресурси не установи опасение по отношение на същата тръжна зона, [] компетентният орган за оценката на адекватността на националните ресурси се [] консултира с ЕМОПС за електроенергия и иска становището на Агенцията. В този смисъл компетентният орган за оценката на адекватността на националните ресурси, в рамките на [] един месец от публикуването на оценката на адекватността на националните ресурси, представя на ЕМОПС за електроенергия и на Агенцията доклад с аргументи във връзка с разликата между двете оценки на адекватността на ресурсите. (Зб. беше слят с 3а.) [] В рамките на един месец от датата на представянето на доклада [] ЕМОПС за електроенергия представя [] своя оценка на тези разлики и в рамките на два месеца от датата на представянето на доклада Агенцията представя становище[]. Засегнатата държава членка взема надлежно под внимание оценката и становището.

Член 19

Оценка на адекватността на европейските ресурси

- I.* Оценката на адекватността на европейските ресурси включва цялостната адекватност на електроенергийната система за задоволяване на текущото и планираното търсене на електроенергия за десетгодишен период, считано от датата на въпросната оценка, с разбивка по години [].

2. До [да се въведе от Службата за публикации: шест месеца след влизането в сила на настоящия регламент] ЕМОПС за електроенергия представя на **Групата за координация в областта на електроенергетиката и на** Агенцията проект на методика за оценка на адекватността на европейските ресурси въз основа на принципите, предвидени в параграф 4.
3. Операторите на преносни системи предоставят на ЕМОПС за електроенергия данните, от които се нуждае, за да извършва [] оценката на адекватността на европейските ресурси. ЕМОПС за електроенергия извършва оценката всяка година. **Производителите на електроенергия и други участници на пазара представят на операторите на преносни системи данни относно очакваното използване на производствените ресурси, като вземат предвид наличието на първични ресурси и подходящи сценарии за планираното търсене и предлагане.**
4. Оценката на адекватността на европейските ресурси се прави въз основа на методика, която [] **дава възможност** оценката:
- а) да се извършва на равнището на **всяка съответна** тръжна зона, като се обхващат най-малко всички държави членки [];
 - б) да се основава на [] подходящи **централни** сценарии за прогнозираното търсене и предлагане, включително икономическа оценка на вероятността за излизане от експлоатация, изграждане на нови генериращи мощности и мерки за постигане на целите за енергийната ефективност и подходяща чувствителност спрямо **екстремните метеорологични явления, хидроложките условия**, цените на едро и развитието на цената на въглеродните емисии;
 - в) да е надлежно съобразена с приноса на всички ресурси, включително сегашното и бъдещото производство, съхраняването на енергията, оптимизацията на потреблението и възможностите за внос и износ, както и с техния принос за гъвкава експлоатация на системата;
 - г) да предвижда вероятното въздействие на мерките, посочени в член 18, параграф 3;

д) да включва сценарии без, **а по целесъобразност и със**, съществуващи или бъдещи механизми за осигуряване на капацитет;

е) да се основава на пазарен модел, в който се използва основан на потоците подход, когато е приложим такъв;

ж) да е с прилагане на изчисления за вероятността;

(жа) да прилага единен инструмент за моделиране;

з) да е с прилагане най-малко на следните показатели, **посочени в член 20**:

- „очаквана непредоставена електроенергия“ и
- „очаквани загуби от прекъсване на електроснабдяването“;

и) да разкрива източниците за възможни опасения за адекватността на ресурсите, по-специално дали те представляват мрежово или ресурсно ограничение или и двете.

й) **да гарантира, [] че националните [] производствени характеристики, търсенето, гъвкавостта и съхраняването, [] наличието на първични ресурси и равнището на взаимосвързаност са надлежно взети предвид**

5. До [да се въведе от Службата за публикации: *шест месеца след влизането в сила на настоящия регламент*], ЕМОПС за електроенергия представя на Агенцията проект на методика за изчисляване на:

а) стойността на загубите от прекъсване на електроснабдяването;

- б) „разходи за въвеждане на нови мощности“ (cost of new entry) в производството на електроенергия или в оптимизацията на потреблението; и
- в) нормата за надеждност, **посочена в член 20 []**.
6. Предложенията по параграфи 2 и 5 за проекта за методика, **сценариите, чувствителностите и допусканията, на които те се основават**, и резултатите от оценката на адекватността на европейските ресурси по параграф 3 подлежат на предварителна консултация **с държавите членки, Групата за координация в областта на електроенергетиката и съответните заинтересовани страни** и на одобрение от страна на Агенцията по процедурата, посочена в член 22.

Член 19а

Оценки на адекватността на националните ресурси

1. Оценките на адекватността на националните [...]ресурси се основават на методиката, посочена в член 19, параграф 2, **и по-специално разпоредбите в параграф 4, букви б)–й), но могат да предвиждат и допълнителни сценарии, чувствителности и допускания, при отчитане на националните особености.** **Оценките на адекватността на националните ресурси** използват същите [] инструменти за моделиране, каквито използва ЕМОПС за електроенергия за оценката на адекватността на европейските ресурси, **и същите входни данни и други данни, които да отразяват националните сценарии, чувствителности и допускания.** Освен това оценките на адекватността на националните ресурси, при оценяването на чуждестранния принос към сигурността на доставките на тържните зони, които включват, прилагат стойностите за чуждестранен принос [], **при спазване на разпоредбите на член 21.**
2. Оценките на адекватността на националните ресурси **и, когато е приложимо, оценката на ЕМОПС за електроенергия и становището на Агенцията съгласно член 18, параграф 3а,** се оповестяват публично [].

Член 20

Норма за надеждност

1. Когато прилагат механизми за осигуряване на капацитет, държавите членки въвеждат норма за надеждност, посочваща по ясен начин желаното от тях равнище на сигурност на доставките.
2. Нормата за надеждност се задава от [] **държавата членка или компетентния орган, определен от държавата членка**, въз основа на методиката съгласно член 19, параграф 5.
3. Стойността на нормата за надеждност се изчислява, като се използва **най-малко** стойността на загубите от прекъсване на електроснабдяването, както и стойността на разходите за нов вход за даден срок, **и се изразява като „очаквана непредоставена електроенергия“ и „очаквани загуби от прекъсване на електроснабдяването“**.
4. **Когато се прилагат механизми за осигуряване на капацитет**, параметрите, определящи размера на капацитета, набавен в механизма за осигуряване на капацитет, се одобряват от **държавата членка или друг компетентен орган, определен от държавата членка**. []

Член 21

Трансгранично участие в механизми за осигуряване на капацитет

1. Механизмите, които са различни от стратегически резерви, **и, когато това е технически изпълнимо, стратегическите резерви** са отворени за пряко **трансгранично** участие на доставчиците на капацитет, разположени в други държави членки, [] **съгласно разпоредбите на настоящия [] член**.

2. Държавите членки гарантират, че чуждестранен капацитет, който е в състояние да предостави [] равностойни на националния капацитет технически характеристики, има възможност да участва в същия конкурентен процес, както националният. Когато механизмите за осигуряване на капацитет функционират от [дата на влизането в сила], държавите членки могат да разрешат пряко участие на междусистемните връзки като чуждестранен капацитет за максимум четири години след [влизането в сила] или две години след одобряването на методиките, посочени в параграф 10 от настоящия член, което от двете настъпи първо. Държавите членки могат да прилагат следните изисквания по отношение на чуждестранния капацитет:
- а) капацитетът е разположен в държава членка [] с пряка мрежова връзка между тази държава членка [] и държавата членка, [] която прилага механизма,
 - б) капацитетът не участва в друг механизъм за осигуряване на капацитет, за който капацитетът трябва да бъде наличен,
3. Държавите членки не лишават капацитета, който е на тяхната територия, от участие в механизми на други държави членки за осигуряване на капацитет.
4. Трансграничното участие в [] механизми за осигуряване на капацитет не трябва да променя или да въздейства другояче на междузонавите графици и физическите потоци между държавите членки, които трябва да се определят единствено от резултата от разпределянето на капацитета съгласно член 14.
5. **В случаите на неналичие** доставчиците на капацитет са задължени да извършват плащания за неналичие. **Когато доставчиците на капацитет [] участват в повече от един механизъм за един и същ срок на доставяне, те са задължени да извършат множество плащания за неналичие, когато не са в състояние да изпълнят множество задължения [].**

6. **Когато се прилагат механизми за осигуряване на капацитет, операторите на преносни системи []** ежегодно изчисляват максималния входен капацитет, който е на разположение за участието на чуждестранен капацитет **въз основа на методиката, посочена в параграф 10, буква а), и** като вземат предвид **препоръчаните стойности, изчислени от регионалните координатори по сигурността съгласно член 34, буква р), член 38 и член 39, равнището на физически междусистемни връзки между държавите членки,** очакваното наличие на междусистемни връзки и вероятността за съвпадение на извънредно натоварване между системата, в която се прилага механизмът, и системата, в която се намира чуждестранният капацитет. Такова изчисление се изисква за всяка една граница между тръжни зони.
7. Държавите членки гарантират, че входният капацитет, посочен в параграф 6, се разпределя на отговарящи на условията доставчици на капацитет по прозрачен, пазарен и недискриминационен начин.
8. **Ако са налице механизми за осигуряване на капацитет, които са отворени за трансгранично участие в две съседни държави членки,** всички **приходи []**, възникващи вследствие на разпределението, посочено в параграф 7, се начисляват на операторите на преносни системи и се разпределят между тях съгласно методиката, посочена в параграф 10, буква б), **или обща методика, одобрена от двата съответни национални регулаторни органа. Ако съседната държава членка не прилага механизъм за осигуряване на капацитет, делът на приходите се одобрява от компетентния национален орган на държавата членка, в която се прилага механизмът за осигуряване на капацитет, след като се поиска становище от националните регулаторни органи на съседните държави членки.** Операторите на преносни системи използват приходите от това за целите, посочени в член 17, параграф 2.

9. Операторът на преносната система, където се намира чуждестранният капацитет:
- а) установява дали заинтересованите доставчици на капацитет могат да предоставят техническите характеристики, изисквани за механизма за осигуряване на капацитет, в който възнамеряват да участват, и вписва отговарящите на условията доставчици на капацитет в съответен регистър;
 - б) извършва проверки за наличие []
 - в) бива уведомен незабавно от съответния доставчик на капацитет за неговото участие в механизъм за чуждестранен капацитет
 - г) **съобщава на оператора на преносна система в държавата членка, в която се прилага механизмът за осигуряване на капацитет, информацията, получена по силата на параграфи 9а—9в.**
10. До [да се въведе от Службата за публикации: *дванадесет месеца след влизането в сила на настоящия регламент*] ЕМОПС за електроенергия представя на Агенцията:
- а) методика за изчисляване **от регионалния координатор по сигурността и операторите на преносни системи** на максималния входен капацитет за трансгранично участие, посочен в параграф 6;
 - б) методика за разпределяне на приходите, посочени в параграф 8;
 - в) общи правила за извършване на проверки за наличие, посочени в параграф 9, буква б);
 - г) общи [] **принципи** за определяне дали се дължи плащане за неналичие;

- д) условия за воденето на регистъра, посочен в параграф 9, буква а);
- е) общи правила за установяване на допустимостта за участие на доставчиците на капацитет, както е посочено в параграф 9, буква а);

Предложението подлежи на предварителна консултация и одобрение от страна на Агенцията по процедурата, посочена в член 22.

- 11. [] **Съответните национални регулаторни органи** проверяват дали стойностите за капацитета са изчислени в съответствие в методиката, посочена в параграф 10, буква а).
- 12. Националните регулаторни органи гарантират, че трансграничното участие в механизми за осигуряване на капацитет се организира по ефективен и недискриминационен начин. Те предвиждат по-специално подходящи административни мерки за правоприлагане по отношение на трансграничните плащания за неналичие.
- 13. Разпределеният капацитет, посочен в параграф 7, може да се прехвърля между отговарящите на условията доставчици на капацитет. Отговарящите на условията доставчици на капацитет се уведомяват и вписват в регистъра, посочен в параграф 9, буква а).

14. Не по-късно от [да се въведе от Службата за публикации: *две години след влизането в сила на настоящия регламент*] ЕМОПС за електроенергия създава и води регистъра, посочен в параграф 9, буква а). Регистърът е отворен за всички отговарящи на условията доставчици на капацитет, системи, прилагащи механизмите, и техните оператори на преносни системи.
15. **Докато регистърът, посочен в параграф 9, буква а), започне да функционира, държавите членки могат да прилагат „модел на междусистемен електропровод“, когато междусистемният електропровод участва пряко в механизма за осигуряване на капацитет.**

Член 22

Процедура за одобряване

1. При позоваване на настоящия член е приложима процедурата, посочена в параграфи 2—4, за одобряването на предложения, представени от ЕМОПС за електроенергия.
2. Преди да представи предложение, ЕМОПС за електроенергия провежда консултативен процес с участието на всички съответни заинтересовани страни, национални регулаторни органи и други национални органи **и взема надлежно предвид резултатите от процеса на консултация.**
3. В срок от три месеца от датата на получаване на предложението Агенцията или го одобрява, или го изменя. Във втория случай Агенцията се консултира с ЕМОПС за електроенергия преди да приеме измененото предложение. Приетото предложение се публикува на уебсайта на Агенцията най-късно три месеца след датата на приемане на предложените документи.
4. Агенцията може да поиска по всяко време промени в одобреното предложение. В срок от шест месеца от искането ЕМОПС за електроенергия представя на Агенцията проект за предложените промени. В срок от три месеца от датата на приемане на проекта Агенцията изменя или одобрява промените и ги публикува на своя уебсайт.

Принципи за проектиране на механизми за осигуряване на капацитет

1. В отговор на оставащите опасения, чието премахване не е възможно с мерките съгласно член 18, параграф 3, държавите членки могат да въведат механизми за осигуряване на капацитет при спазване на разпоредбите на настоящия член и [] **без да се засягат** правилата на Съюза относно държавната помощ **съгласно членове 107 до 109 от ДФЕС.**
2. Когато дадена държава членка желае да въведе механизъм за осигуряване на капацитет, тя се консултира относно предложениия механизъм поне със съседните държави членки, с чиито електроенергийни системи е **пряко свързана, въз основа на всеобхватно проучване на възможните последици за тези държави членки.**
- 2а. Когато механизъм за осигуряване на капацитет е проектиран като стратегически резерв, ресурсите в стратегическия резерв се диспечират само в случай че операторите на преносни системи са изчерпали балансиращите си ресурси за установяване на равновесие между търсенето и предлагането или в случай на неуспешен клиринг на пазарите в рамките на деня поради превишаване на търсенето спрямо предлагането. За периоди, през които ресурсите в стратегическия резерв са били диспечирани, дисбалансите на пазара се уреждат на стойността на загубите от прекъсване на електроснабдяването. Произведената електроенергия или намаляването на натоварването, постигнато чрез ресурси в стратегическия резерв, не се продават на пазарите за търговия на едро с електроенергия.
3. Механизмите за осигуряване на капацитет:
 - а) не трябва да пораждаат ненужни смущения на пазара и да ограничават [] **междудоновата търговия;**
 - б) трябва да се основават на пазара;

- в) трябва да са отворени за участие за всички ресурси, които могат да предоставят нужните технически характеристики по технологично неутрален начин и чрез справедливи и прозрачни правила, включващо, но не ограничено само до участието на съхраняването, енергийната ефективност и оптимизацията на потреблението [];
- г) трябва да имат временен характер;
- д) [] не трябва да превишават необходимото, за да се отговори на опасението за адекватността на ресурсите.

[]

4. [] Считано от 31 декември [2025 г.] производствен капацитет с емисии на енергия над 550 грама CO₂/kWh, за който окончателното решение за инвестиране е било взето след [да се въведе от Службата за публикации: *датата на влизане в сила*], не получава плащания или задължения за бъдещи плащания в рамките на механизъм за осигуряване на капацитет.

5. Когато при оценката на адекватността на европейските ресурси не се установи опасение за адекватността на ресурсите, [] и когато становището на Агенцията [] и оценката на ЕМОПС за електроенергия, посочена в член 18, параграф 3б, не потвърдят опасението за адекватността на ресурсите []:

- а) държавите членки не [] въвеждат механизми за осигуряване на капацитет;
- б) държавите членки, които прилагат механизми за осигуряване на капацитет, преразглеждат тези механизми и [] прилагат процедурата, посочена в параграф 5а.

- 5а. Когато разработват механизми за осигуряване на капацитет, държавите членки включват разпоредба, позволяваща ефективното постепенно прекратяване на механизъм за осигуряване на капацитет в рамките на 4 години, в случай че прегледът съгласно параграф 5 определи, че опасението за адекватността на ресурсите вече не е налице. Това постепенно прекратяване може да бъде административно прекратяване на механизма с достатъчно навременно предизвестие или разпоредби при разработването на механизма, които могат да доведат до прекратяването на свързаните икономически стимули, когато не съществува опасение за адекватността.

Член 24

Съществуващи механизми

1. Държавите членки, прилагащи механизми за осигуряване на капацитет към [да се въведе от Службата за публикации: *влизането в сила на настоящия регламент*], адаптират своите механизми, така че те да са в съответствие с членове 18, 21 и 23 от настоящия регламент [], **без да се засягат договорите, сключени преди тази дата, и без да се засягат правилата на Съюза относно държавната помощ съгласно членове 107—109 от ДФЕС, включително решенията за отпускане на държавни помощи, които съответно са взети преди тази дата.**

Глава V

Експлоатация на преносните системи

Член 25

Европейска мрежа на операторите на преносни системи за електроенергия

1. Операторите на преносни системи си сътрудничат на съюзно равнище посредством ЕМОПС за електроенергия, за да се съдейства за завършването и функционирането на вътрешния пазар на електроенергия, както и за [] **междуетаповата** търговия, и да се гарантират оптималното управление, координираната експлоатация и стабилната техническа еволюция на европейската мрежа за пренос на електроенергия.
2. При изпълнението на своите функции съгласно правото на ЕС, ЕМОПС за електроенергия [] допринася за ефикасното и устойчиво постигане на целите, посочени в рамката за политиките в областта на климата и енергетиката, обхващаща периода 2020—2030 г., като по-специално допринася за ефикасната интеграция на електроенергията, произведена от възобновяеми енергийни източници, и за повишаване на енергийната ефективност, **като същевременно запазва сигурността на системата.**

Член 26

Създаване на ЕМОПС за електроенергия

1. Операторите на преносни системи за електроенергия внасят в Комисията и в Агенцията проект на устав, списък на членовете и проект на процедурен правилник, включително процедурен правилник относно консултирането с други заинтересовани страни, на ЕМОПС за електроенергия, която предстои да бъде създадена.

2. В срок от два месеца от деня на получаването, след официална консултация с организациите, които представляват всички заинтересовани страни, и по-специално с ползвателите на системата, включително клиентите, Агенцията предоставя на Комисията становище относно проекта на устав, списъка на членовете и проекта на процедурен правилник.
3. Комисията дава становището си по проекта на устав, списъка на членовете и проекта на процедурен правилник, като взема предвид становището на Агенцията, предвидено в параграф 2, и в срок от три месеца от деня на получаване на становището на Агенцията.
4. В срок от три месеца от деня на получаване на благоприятно становище на Комисията операторите на преносни системи създават ЕМОПС за електроенергия, приемат и публикуват нейния устав и процедурен правилник.
5. Документите, посочени в параграф 1, се представят на Комисията и Агенцията в случай на промени в тях или по мотивирано искане на Комисията или на Агенцията. Агенцията и Комисията дават становище в съответствие с параграфи 2—4.

Член 27

Задачи на ЕМОПС за електроенергия

1. ЕМОПС за електроенергия трябва:
 - а) да разработи мрежови кодекси в областите, уредени в член 55, параграф 1, с оглед постигане на целите, посочени в член 25;
 - б) да приема и публикува необвързващ десетгодишен план за развитие на мрежата в целия Съюз (план за развитие на мрежата в целия Съюз) на всеки две години;

- в) да подготвя и приема предложения във връзка с оценката на адекватността на европейските ресурси съгласно член 19, параграфи 2, 3 и 5 и за техническите спецификации за трансгранично участие в механизми за осигуряване на капацитет съгласно член 21, параграф 10;
- г) да приема препоръки относно координацията на техническото сътрудничество между оператори на преносни системи от Съюза и оператори на преносни системи от трети държави;
- д) да приеме рамка за сътрудничеството и координацията между **регионалните координатори по сигурността**;
- е) да приеме предложение за определяне на **координиран по въпросите на сигурността [] регион [] в съответствие с разпоредбите на член 33**;
- (еа) да си сътрудничи с операторите на разпределителни системи и с ООРСЕС.
- (еб) да насърчава цифровизацията на разпределителните мрежи, включително внедряване на интелигентни мрежи и интелигентни измервателни системи;**
- (ев) да насърчава управлението на данните, киберсигурността и защитата на данните; в сътрудничество със съответните органи и регулираните образувания;**
- ж) да приема инструменти за съвместна експлоатация на мрежата с оглед осигуряване на координация при експлоатация на мрежата в нормални и извънредни условия, включително обща скала за класификация на аварии и планове за научноизследователска дейност, включително изпълнението на тези планове чрез ефективна научноизследователска програма. Тези инструменти наред с другото посочват конкретно:
 - и) информацията, включително подходяща информация за ден напред, в рамките на деня и в реално време, която да е полезна за подобряване на оперативното координиране, както и оптимална честота за събиране и споделяне на тази информация;

- ii) технологичната платформа за обмен на информация в реално време и където е подходящо, технологичните платформи за събирането, обработката и предаването на другата информация, посочена в подточка i), както и за прилагане на процедурите, с които би могло да се засили оперативното координиране между операторите на преносни системи с оглед тази координация да обхване целия Съюз;
 - iii) начина, по който операторите на преносни системи предоставят оперативната информация на останалите оператори на преносни системи или на всяка структура, която е надлежно упълномощена да ги подпомага за постигане на оперативно координиране, и на Агенцията; и
 - iv) тези оператори на преносни системи определят звено за контакт, което да отговаря на запитванията относно такава информация от други оператори на преносни системи или от всяка структура, която е надлежно упълномощена съгласно посоченото в подточка iii), или от Агенцията.
- з) да приема годишна работна програма;
- и) да приема годишен доклад;
- й) да изготвя и приема сезонна прогноза за адекватността на производството съгласно член 9 параграф 2 от [Регламента за готовност за справяне с рискове в електроенергийния сектор, предложен с COM(2016) 862].
2. ЕМОПС за електроенергия докладва на Агенцията установените недостатъци относно създаването и функционирането на [] **регионалните координатори по сигурността.**
3. ЕМОПС за електроенергия публикува протоколите от заседанията на своето събрание, своя управителен съвет и своите комитети, като редовно предоставя на обществеността информация за решенията, които взема, и за дейността си.

4. Годишната работна програма по параграф 1, буква з) включва списък и описание на мрежовите кодекси, които да се подготвят, план за координиране на експлоатацията на мрежата и научноизследователски и развойни дейности, които да се осъществят през тази година, както и примерен график.
5. ЕМОПС за електроенергия предоставя цялата налична информация, искана от Агенцията за изпълнение на задачите ѝ по член 29, параграф 1. Операторите на преносни системи предоставят цялата информация, от която се нуждае ЕМОПС за електроенергия за изпълнението на своята задача по изречение 1.
6. По искане на Комисията ЕМОПС за електроенергия изразява пред Комисията своето мнение относно приемането на насоките, посочени в член 57.

Член 28

Консултации

1. Докато подготвя предложения съгласно задачите, посочени в член 27, параграф 1, ЕМОПС за електроенергия провежда обстоен процес на консултации, на ранен етап и по открит и прозрачен начин, в който участват всички съответни заинтересовани страни и особено организациите, в които са представени всички заинтересовани страни, в съответствие с процедурния правилник, посочен в член 26. В посочените консултации участват и националните регулаторни органи и други национални органи, предприятия за доставка и производство на електроенергия, ползватели на системата, включително клиенти, оператори на разпределителни системи, включително съответните промишлени асоциации, технически органи и платформи на заинтересовани страни. Тези консултации имат за цел установяване на възгледите и предложенията на всички заинтересовани страни по време на процеса на вземане на решения.
2. Всички документи и протоколи от заседанията, свързани с консултациите, посочени в параграф 1, се правят публично достояние.

3. Преди да приеме предложения съгласно член 27, параграф 1, ЕМОПС за електроенергия посочва как са били взети под внимание бележките, получени по време на консултацията. Когато бележките не са били взети под внимание, тя излага основанията за това.

Член 29

Наблюдение от Агенцията

1. Агенцията наблюдава изпълнението на задачите на ЕМОПС за електроенергия, посочени в член 27, параграфи 1, 2 и 3, и докладва на Комисията.

Агенцията наблюдава прилагането от ЕМОПС за електроенергия на мрежовите кодекси, разработени съгласно член 55, параграф 14. В случаите, когато ЕМОПС за електроенергия не е приложил такива мрежови кодекси, Агенцията изисква от ЕМОПС за електроенергия да представи надлежно мотивирано обяснение относно причините за това. Агенцията информира Комисията за това обяснение и представя своето становище по него.

Агенцията наблюдава и анализира прилагането на мрежовите кодекси и насоките, приети от Комисията в съответствие с член 54, параграф 1, и тяхното въздействие върху хармонизирането на приложимите правила, целящи улесняване на интегрирането на пазара, както и върху недискриминацията, ефективната конкуренция и ефикасното функциониране на пазара, и докладва на Комисията.

2. ЕМОПС за електроенергия внася в Агенцията за становище проекта на плана за развитие на мрежата в целия Съюз и проекта на годишната работна програма, включително информацията относно процеса на консултация и другите документи, посочени в член 27, параграф 1.

В срок от два месеца от деня на получаване Агенцията предоставя надлежно мотивирано становище, както и препоръки до ЕМОПС за електроенергия и до Комисията, когато счита, че проектът на годишна работна програма или проектът на плана за развитие на мрежата в целия Съюз, предоставени от ЕМОПС за електроенергия, не допринасят за недискриминацията, ефективната конкуренция, ефикасното функциониране на пазара или за задоволителна степен на трансгранична свързаност на мрежите, отворени за достъп за трети страни.

Член 30

Разходи

Разходите, свързани с дейностите на ЕМОПС за електроенергия, посочени в членове 25—29 и 54—57 от настоящия регламент и в член 11 от Регламент (ЕС) № 347/2013, се поемат от операторите на преносни системи и се вземат предвид при изчисляване на тарифите. Регулаторните органи одобряват тези разходи единствено ако те са обосновани и пропорционални.

Член 31

Регионално сътрудничество между операторите на преносни системи

1. Операторите на преносни системи установяват регионално сътрудничество в рамките на ЕМОПС за електроенергия, за да допринасят за дейностите, посочени в член 27, параграфи 1, 2 и 3. По-специално те публикуват регионален инвестиционен план на всеки две години и могат да вземат инвестиционни решения на основата на регионалния инвестиционен план. ЕМОПС за електроенергия насърчава сътрудничеството между операторите на преносни системи на регионално равнище, осигуряващо оперативна съвместимост, комуникации и наблюдение на регионалните характеристики в тези области, които все още не са хармонизирани на равнището на Съюза.

2. Операторите на преносни системи насърчават постигането на оперативни договорености, за да бъде осигурено оптимално управление на мрежата, и насърчават развитието на енергийния обмен, координираното разпределяне на трансграничен капацитет чрез недискриминационни пазарно обусловени решения и като отдават дължимото внимание на специфичните предимства на имплицитните търгове за краткосрочно разпределяне, и насърчават интегрирането на механизмите за балансиране и за резервна мощност.
3. С оглед постигане на целите, установени в параграфи 1 и 2 от настоящия член, географската област, която всяка структура за регионално сътрудничество обхваща, може да бъде определена от Комисията, като се вземат предвид съществуващите структури за регионално сътрудничество. Всяка държава членка има право да насърчава сътрудничество в повече от една географска област. Комисията е оправомощена да приема [] актове за изпълнение в съответствие с член [] **62, параграф 2** по отношение на географската област, обхваната от всяка структура за регионално сътрудничество. **Решенията и правомощията, посочени в настоящия параграф, не засягат член 33 и са обект на консултации.** За тази цел Комисията се консултира с Агенцията и с ЕМОПС за електроенергия.

Член 32

Създаване и мисия на [] регионалните координатори по сигурността

1. До [да се въведе от Службата за публикации: дванадесет месеца след влизането в сила] всички оператори на преносни системи на **регион на експлоатация на система []** представят предложение за [] укрепване на регионалните координатори по сигурността, създадени съгласно [] **насоките относно експлоатацията на системата, приети въз основа на член 18 от Регламент (ЕО) № 714/2009,** за одобряване от съответните регулаторни органи.

Предложението трябва да отговаря на следните изисквания:

- а) **участващите държави членки и ОПС;**
- б) **необходимост от организационни, финансови и оперативни договорености, за да бъде осигурена ефикасната, сигурна и надеждна експлоатация на взаимосвързаната преносна система;**

- в) **план за изпълнение за пускането в действие на регионалните координатори по сигурността;**
- г) **устава и процедурния правилник на регионалните координатори по сигурността;**
- д) **описание на съвместните процеси в съответствие с член 35;**
- е) **описание на договореностите относно отговорността на регионалните координатори по сигурността в съответствие с член 44.**

2. ☐ Регионалните координатори по сигурността се създават на територията на региона на експлоатацията на системата, където те ще изпълняват задачите си, и ще имат правно-организационна форма съгласно посоченото в ☐ приложение II на Директива ☐ (ЕС) 2017/1132 на Европейския парламент и на Съвета¹⁶.
3. ☐ Операторите на преносни системи отговарят за управлението на ☐ електроенергийните потоци и гарантират, че електроенергийната система е сигурна, надеждна и ефикасна, в съответствие с ☐ член 40 от [преработения текст на Директива 2009/72/ЕО, предложен в COM(2016) 864/2] и националното законодателство. Регионалните координатори по сигурността допълват ролята на операторите на преносни системи, като изпълняват ☐ задачи от регионално значение, възложени им в съответствие с член 34. ☐
- 4а. Регионалните координатори по сигурността започват да изпълняват новите си задачи, посочени в член 34, параграф 1, считано от 1 януари 2025 г. Всички държави членки в рамките на един и същ регион на експлоатацията на системата могат съвместно да вземат решение съответният регионален координатор по сигурността да започне да функционира по-рано [+].

¹⁶ Директива (ЕС) 2017/1132 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2017 г. относно някои аспекти на дружественото право (ОВ L 169, 30.6.2017 г., стр. 46).

Географски обхват на [] регионалните координатори по сигурността

- 0а. За целите на настоящия регламент географските области, обхванати от всеки от операторите на преносна система, които имат общи регионални координатори по сигурността, създадени съгласно [] насоките относно експлоатацията на системата, приети въз основа на член 18 от Регламент (ЕО) № 714/2009, се наричат региони на експлоатация на системата.
- 0б. Регионалните координатори по сигурността могат да обхващат по-големи или по-малки географски области в сравнение с областите, създадени съгласно [] насоките относно експлоатацията на системата, приети въз основа на член 18 от Регламент (ЕО) № 714/2009. В подобен случай съответните оператори на преносни системи представят предложение до Агенцията за определяне на регионите на експлоатация на системата, обхванати от регионалния координатор по сигурността.
1. До [да се въведе от Службата за публикации: шест месеца след влизането в сила на настоящия регламент] ЕМОПС за електроенергия представя на Агенцията предложение, в което се уточнява кои оператори на преносна система, тръжни зони, граници на тръжни зони, региони на изчисляване на капацитета и региони за координиране на изключването на електроснабдяването, са обхванати от всеки от регионите на експлоатация на системата.
- 1а. Когато дадена държава членка е част от множество различни синхронни мрежи, операторът на преносна система може да бъде координиран от двама регионални координатора по сигурността. За границите на тръжни зони, които са съседни на регионите на експлоатация на системата, предложението в параграф 1 уточнява как се осъществява координацията между регионалните координатори по сигурността за тези граници.
- 1б. Всеки от регионалните координатори по сигурността изпълнява задачите, посочени в член 34, параграф 1, за операторите на преносна система в региона на експлоатация на системата, в който е създаден. []

[]

2. В срок от три месеца от датата на получаване на **предложението в параграф 1** относно определяне на регионите на експлоатация на системата Агенцията или го одобрява, или предлага изменения в него. Във втория случай Агенцията се консултира с ЕМОПС за електроенергия преди да приеме измененията. Приетото предложение се публикува на уебсайта на Агенцията.

Член 34

Задачи на [] регионалните координатори по сигурността

1. Всеки [] регионален координатор по сигурността изпълнява [] следните [] задачи [] от регионално значение за операторите на преносна система в региона на експлоатация на системата [] , изложени по-подробно в приложение I:
- а) координирано изчисляване на капацитета в съответствие с методиките, изготвени съгласно [] насоките относно разпределянето на капацитета и управлението на претоварването, приети въз основа на член 18 от Регламент (ЕО) № 714/2009;
 - б) координиран анализ на сигурността в съответствие с методиките, изготвени съгласно [] насоките относно експлоатацията на системата, приети въз основа на член 18 от Регламент (ЕО) № 714/2009;
 - в) създаване на общи [] мрежови модели в съответствие с методиките и процедурите, изготвени съгласно [] насоките относно експлоатацията на системата, приети въз основа на член 18 от Регламент (ЕО) № 714/2009;
 - г) подкрепа за оценката на съгласуваността на планове на операторите на преносни системи за защита и възстановяване в съответствие с процедурата, посочена в [] мрежовия кодекс относно извънредните ситуации и възстановяването на електроснабдяването, приет въз основа на член 6 от Регламент (ЕО) № 714/2009;

га) **регионални прогнози и оценки за една седмица напред [] на адекватността на системата до ден напред [] на действията за намаляване на риска в съответствие с процедурата, посочена в [] насоките относно експлоатацията на системата, приети въз основа на член 18 от Регламент (ЕО) № 714/2009**

гб) **регионална координация на планирането на изключванията на електрозахранването в съответствие с процедурите, посочени в [] насоките относно експлоатацията на системата, приети въз основа на член 18 от Регламент (ЕО) № 714/2009**

[]

гг) **обучение и сертифициране на персонала на регионалните координатори по сигурността[+]**

[]

д) **подкрепа за координацията и оптимизацията на възстановяването в региона съгласно искането на операторите на преносни системи;**

е) **анализ и докладване след операции и смущения;**

[]

[]

[]

[]

[]

[]

- м) идентифициране на регионални сценарии за криза, ако и доколкото те са поискани съгласно член 6, параграф 1 от [Регламента за готовност за справяне с рискове в електроенергийния сектор, предложен с COM(2016) 862];
- н) подготовка и извършване на годишни симулации на кризи в сътрудничество с компетентните органи съгласно член 12, параграф 3 от [Регламента за готовност за справяне с рискове в електроенергийния сектор, предложен с COM(2016) 862];

[]

- п) задачи, свързани със сезонни прогнози за адекватността, ако и доколкото те са поискани съгласно член 9, [] **параграф 3** от [Регламента за готовност за справяне с рискове в електроенергийния сектор, предложен с COM(2016) 862];

[]

- р) изчисляване на **стойността на** максималния входен капацитет, който е на разположение за участието на чуждестранен капацитет в механизми за осигуряване на капацитет [].

2. ☐

По предложение на регулаторния орган, след консултация с операторите на преносна система и регионалните координатори по сигурността, държавите членки от региона на експлоатация на системата могат съвместно да вземат решение да предвидят разпоредби за допълнителни консултативни координиращи задачи, въз основа на които регионалните координатори по сигурността ще публикуват препоръки съгласно член 38. В подобен случай регионалните координатори по сигурността изпълняват тези задачи въз основа на методиките, изготвени от операторите на преносна система и одобрени от съответните регулаторни органи.

3. Операторите на преносни системи предоставят на своите ☐ **регионални координатори по сигурността** информацията, която им е необходима за изпълнение на техните ☐ **задачи.**

4. ☐ **Регионалните координатори по сигурността** предоставят на операторите на преносни системи от региона на експлоатация на системата информацията, която им е необходима за изпълнение на ☐ **координираните** ☐ **действия** ☐ и препоръките, предложени от ☐ **регионалните координатори по сигурността.**

Член 35

Сътрудничество в рамките на ☐ и между регионалните координатори по сигурността

1. Ежедневната ☐ **координация в рамките на и между** регионалните координатори по сигурността се управлява чрез съвместни ☐ **процеси** ☐ въз основа на:
 - а) правила за работа, отнасящи се за аспекти на планирането и дейността, ☐ **имащи отношение към задачите, посочени в член 34, параграф 1;**
 - б) процедура за **обмен на анализи и консултиране на предложенията на регионалните координатори по сигурността** с операторите на преносни системи в региона на експлоатация на системата във връзка с изпълнението на техните оперативни задължения и задачи в съответствие с член 37, **както и с други регионални координатори по сигурността;**

- в) процедура за приемане на ☐ **координирани действия** и препоръки в съответствие с член 38;
- г) процедура за преразглеждане на ☐ **координираните действия** и препоръките, ☐ **публикувани от регионалните координатори по сигурността** в съответствие с член 39.

Член 36

Правила за работа

1. ☐ **Регионалните координатори по сигурността** разработват правила за работа, отнасящи се за аспекти на планирането и дейността във връзка с изпълняваните ☐ **задачи**, като вземат предвид по-специално особеностите на тези ☐ **задачи** и изискванията за тях, както е уточнено в приложение I. **Регионалните координатори по сигурността освен това разработват процес за възможните преразглеждания на тези правила за работа.**
2. ☐ **Регионалните координатори по сигурността** гарантират, че правилата за работа съдържат правила за уведомяване на засегнатите страни.

Член 37

Процедура за консултации

1. ☐ **Регионалните координатори по сигурността** разработват процедура за организиране, във връзка с изпълнението на техните ежедневни оперативни задължения и задачи, на целесъобразни и редовни консултации с операторите на преносни системи **от региона на експлоатация на системата**, други регионални **координатори по сигурността** и съответните заинтересовани страни. При необходимост се включват и регулаторни органи, за да се осигури възможност за разглеждане на въпроси по регулирането.

2. При необходимост регионалните координатори по сигурността могат да се консултират с държавите членки от [] региона на експлоатация на системата и, когато е приложимо, с техните регионални форуми по въпроси извън обхвата на ежедневната дейност на регионалните координатори по сигурността и изпълнението на техните задачи. Регионалните координатори по сигурността вземат надлежно под внимание препоръките, направени от държавите членки и, когато е приложимо, от техните регионални форуми.

Член 38

[] Координирани действия и препоръки

1. [] Операторите на преносни системи от регион на експлоатация на системата разработват процедура за приемане на [] координирани действия и препоръки, предложени от регионалните координатори по сигурността в съответствие с критериите, посочени в параграфи 2 до 4.
2. [] Регионалните координатори по сигурността [] определят координирани действия, адресирани до операторите на преносни системи, по отношение на [] задачите, посочени в член 34, параграф 1, букви а) и б) [] . Операторите на преносни системи могат да решат да не [] прилагат координираните действия, [] публикувани от регионалните координатори по сигурността, когато изпълнението на координираните действия би довело до нарушение на ограниченията във връзка с оперативната сигурност, определени от всеки оператор на преносни системи в съответствие [] насоките относно експлоатацията на системата, приети въз основа на член 18 от Регламент (ЕО) № 714/2009 [] .

- 2а. Когато вследствие на преразглеждането, задействано в съответствие с член 39, даден оператор на преносни системи реши да не прилага координирано действие по причините, определени в параграф 2, той незабавно докладва по прозрачен и подробен начин причините [] до регионалния координатор по сигурността и до операторите на преносните системи от региона на експлоатация на системата []. В такива случаи регионалният координатор по сигурността оценява въздействието върху другите оператори на преносни системи от региона на експлоатация на системата и може да предложи различен набор от координирани действия при условие за спазване на процедурата по параграф 2.
3. [] Регионалните координатори по сигурността приемат препоръки, адресирани до операторите на преносни системи, по отношение на [] **задачите**, посочени в [] член 34, параграф 1, с изключение на задачите от обхвата на параграф 2 от настоящия член.
4. По предложение на регулаторния орган, вследствие на консултация с операторите на преносни системи и регионалните координатори по сигурността, [] държавите членки от даден регион на експлоатация на системата могат съвместно да вземат решение да предоставят компетентност за координирани действия или да оправомощат [] **регионалните координатори по сигурността** да издават обвързващи решения за една или повече от [] **задачите**, предвидени в [] член 34, параграф 1.

Член 39

Преразглеждане на [] координираните действия и препоръките

1. [] Регионалните координатори по сигурността разработват процедура за преразглеждане на [] **координирани действия** и препоръки **във връзка със задачите, описани в член 34**.
2. Процедурата се задейства по искане на един или повече оператори на преносни системи в региона на експлоатация на системата. След преразглеждане на [] **координираното действие** или препоръката, [] **регионалните координатори по сигурността** [+] потвърждават или изменят съответната мярка.

3. Когато мярката, подлежаща на преразглеждане, представлява ☐ **координирано действие** в съответствие с член 38, параграф 2, искането за преразглеждане не спира действието на ☐ **координираното действие**, с изключение на случаите, ☐ **в които прилагането на координираните действия би довело до нарушение на ограниченията във връзка с оперативната сигурност, определени от всеки оператор на преносни системи в съответствие с ☐ насоките относно експлоатацията на системата, приети въз основа на член 18 от Регламент (ЕО) № 714/2009**
4. Когато **вследствие** на ☐ преразглеждането ☐ **на** препоръката в съответствие с член 38, ☐ **параграф 3** ☐ даден оператор на преносна система реши да се отклони от препоръката, операторът на преносна система представя ☐ обосновка за това на ☐ **регионалните координатори по сигурността** и на другите оператори на преносни системи в региона на експлоатация на системата.

Член 40

Управителен съвет на ☐ регионалните координатори по сигурността

1. ☐ **Регионалните координатори по сигурността** учредяват свой управителен съвет, който да приема мерки във връзка с управлението им и да наблюдава дейността им.
2. Управителният съвет се състои от членове, представляващи операторите на преносни системи ☐.
3. Управителният съвет отговаря за:
- а) изготвяне и одобряване на устава и процедурния правилник на ☐ **регионалните координатори по сигурността**;
 - б) вземане на решения относно организационната структура и изпълнението им;
 - в) изготвяне и одобряване на годишния бюджет;
 - г) разработване и одобряване на съвместните ☐ процеси в съответствие с член 35.

4. Компетентностите на управителния съвет изключват тези, които са свързани с ежедневната дейност на [] **регионалните координатори по сигурността**, и с изпълнението на техните **задачи** [].

Член 41

Организационна структура

1. **Операторите на преносна система установяват необходимите правила за регионалните координатори по сигурността, [] за да управляват организацията си съгласно структура, която подпомага безопасността на техните задачи [].**
Тяхната организационна структура определя:
 - а) правомощията, задълженията и отговорностите на ръководния персонал;
 - б) връзката и линиите за докладване между различните части и процеси в организацията.
2. [] **Регионалните координатори по сигурността** могат да създават регионални офиси, които да се занимават [] със субрегионални особености или да подпомагат регионалните координатори по сигурността за ефикасното и надеждно упражняване на техните [] **задачи**.

Член 42

Оборудване и персонал

[] **Регионалните координатори по сигурността** се оборудват с всички човешки, технически, физически и финансови ресурси, които са необходими за изпълнение на задълженията им по настоящия регламент и упражняване на [] **задачите им**.

Член 43

Наблюдение и докладване

1. ☐ **Регионалните координатори по сигурността** въвеждат процес за непрекъснато наблюдение най-малко на:
 - а) оперативната си дейност;
 - б) публикуваните ☐ **координирани действия** и препоръки, **степената на прилагане на координираните действия и препоръките от операторите на преносна система,** както и постигнатите резултати;
 - в) ефективността и ефикасността за всяка една от ☐ **задачите**, за които те отговарят.
2. ☐ **Регионалните координатори по сигурността** представят на Агенцията, ☐ на регулаторните органи **и на операторите на преносна система** в региона на експлоатация на системата най-малко веднъж годишно данните, получени в резултат на непрекъснатото им наблюдение.
3. ☐ **Регионалните координатори по сигурността** установяват своите разходи по прозрачен начин и ги докладват на Агенцията и на регулаторните органи в региона на експлоатация на системата.
4. ☐ **Регионалните координатори по сигурността** представят годишен доклад за дейността си на ЕМОПС за електроенергия, Агенцията и регулаторните органи в региона на експлоатация на системата, както и на Групата за координация в областта на електроенергетиката, създадена съгласно член 1 от Решение 2012/С 353/02 на Комисията¹⁷.

¹⁷ Решение на Комисията от 15 ноември 2012 г. за създаване на Група за координация в областта на електроенергетиката (ОВ С 353, 17.11.2012 г., стр. 2).

5. **[] Регионалните координатори по сигурността** докладват за недостатъците, установени в процеса на наблюдение съгласно параграф 1, на ЕМОПС за електроенергия, регулаторните органи в **региона** на Агенцията, както и на компетентните органи на държавите членки, отговарящи за предотвратяването и управлението на кризисни ситуации. **Вследствие на този доклад регулаторните органи на региона могат да предложат на регионалните координатори по сигурността мерки за справяне с недостатъците.**

Член 44

Отговорност

[] В предложението за установяване на регионални координатори по сигурността в съответствие с член 32, операторите на преносна система от региона на експлоатация на системата предприемат необходимите стъпки за покриване на отговорността във връзка с изпълнението на своите задачи. [] Прилаганият метод за осигуряване на покритието е съобразно правния статут на [] **регионалните координатори по сигурността и равнището на предлаганото на пазара застрахователно покритие.**

Член 45

Десетгодишен план за развитие на мрежата

1. Този план за развитие на мрежата в целия Съюз, посочен в член 27, параграф 1, буква б), включва моделиране на интегрираната мрежа, разработване на сценарии и оценка на устойчивостта на системата.

Планът за развитие на мрежата в целия Съюз, по-специално:

- а) се основава на националните инвестиционни планове, като се вземат предвид регионалните инвестиционни планове, посочени в член 12, параграф 1, и ако е целесъобразно, съюзните аспекти на планирането на мрежите съгласно определеното в Регламент (ЕС) № 347/2013 на Европейския парламент и на Съвета¹⁸; той се подлага на анализ на разходите и ползите, като се използва методологията, установена съгласно определеното в член 11 от този регламент;
- б) по отношение на трансграничните междусистемни електропроводи се основава също така на разумните потребности на различните ползватели на системата и включва дългосрочните задължения на инвеститорите, посочени в членове 44 и 51 от [преработения текст на Директива 2009/72/ЕО, предложен с COM(2016) 864/2]; и
- в) открива пропуски в инвестициите, най-вече по отношение на трансграничните капацитети.

По отношение на буква в), може да се добави преглед на пречките пред укрепването на трансграничния капацитет на мрежата, които произтичат от различните процедури или практики за одобрение, като приложение към плана за развитие на мрежата в целия Съюз.

- 2. Агенцията представя становище относно националните десетгодишни планове за развитие на мрежата с оглед извършване на оценка на съответствието им с плана за развитие на мрежата в целия Съюз. Ако Агенцията установи несъответствия между даден национален десетгодишен план за развитие на мрежата и плана за развитие на мрежата в целия Съюз, тя препоръчва да се измени националният десетгодишен план за развитие на мрежата или планът за развитие на мрежата в целия Съюз, според случая. Ако такъв национален десетгодишен план за развитие на мрежата е изготвен в съответствие с член 51 от [преработения текст на Директива 2009/72/ЕО, предложен с COM(2016) 864/2], Агенцията препоръчва на компетентните национални регулаторни органи да изменят националния десетгодишен план за развитие на мрежата в съответствие с член 51, параграф 7 от посочената директива и да уведомят Комисията за това.

¹⁸ Регламент (ЕС) № 347/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2013 г. относно указания за трансевропейската енергийна инфраструктура (ОВ L 115, 25.4.2013 г., стр. 39).

Член 46

Компенсаторен механизъм между операторите на преносни системи

1. Операторите на преносни системи получават компенсации за разходите по приема на трансгранични потоци електроенергия в техните мрежи.
2. Компенсациите, посочени в параграф 1, се изплащат от операторите на националните преносни системи, от които произхождат трансграничните потоци, и от системите, в които завършват тези потоци.
3. Изплащането на компенсации се извършва редовно по отношение на определен минал период от време. Когато е необходимо да бъдат отразени действителните разходи, се изплащат корекции на компенсациите със задна дата.

Първият период, за който се изплащат компенсации, се определя в насоките, посочени в член 57.

4. Комисията приема делегирани актове в съответствие с член 63 относно сумите, дължими като компенсации.
5. Размерът на приетите трансгранични потоци и размерът на трансграничните потоци, посочени като произхождащи от и/или завършващи в национални преносни системи, се определя на базата на физическите потоци електроенергия, действително измерени през определен период от време.

6. Разходите, направени в резултат на приема на трансгранични потоци, се установяват на базата на прогнозните дългосрочни средни пределни разходи, като се вземат предвид загубите, инвестициите в нова инфраструктура и съответна част от стойността на съществуващата инфраструктура, доколкото тази инфраструктура се използва за преноса на трансгранични потоци, и по-специално като се вземе предвид необходимостта от гарантиране на сигурността на доставките. Когато се установяват направените разходи, се използват стандартни методики за определяне на разходите. Ползите за дадена мрежа от приема на трансгранични потоци се вземат предвид, за да бъдат намалени получените компенсации.
7. Само за целите на компенсаторния механизъм между операторите на преносни системи, когато преносните системи на две или повече държави членки принадлежат отчасти или изцяло към един контролен блок, контролният блок като цяло се счита за принадлежащ към преносната мрежа на едната от съответните държави членки, с цел да се избегне считането на потоците в рамките на контролните блокове като трансгранични потоци съгласно член 2, параграф 2, буква б) и да се инициират компенсационни плащания съгласно параграф 1 от настоящия член. Регулаторните органи на съответните държави членки може да решат към коя държава членка се счита, че принадлежи контролният блок като цяло.

Член 47

Предоставяне на информация

1. Операторите на преносни системи въвеждат механизми за координация и информационен обмен с оглед гарантиране на сигурността на мрежите във връзка с управлението на претоварването.
2. Използваните от операторите на преносни системи стандарти за безопасност, експлоатация и планиране се огласяват. Публикуваната информация включва обща схема за изчисляване на общия преносен капацитет и маржа на надеждност на преноса, въз основа на електрическите и физическите характеристики на мрежата. Тези схеми подлежат на одобрение от страна на регулаторните органи.

3. Операторите на преносни системи публикуват прогнози за наличния преносен капацитет за всеки ден, като посочват дали определен наличен преносен капацитет вече е запазен. Тези публикации излизат на определени интервали преди деня на пренос и при всички случаи включват прогнози за седмица напред и за месец напред, както и количествени показания по отношение на очакваната надеждност на наличния капацитет.
4. Операторите на преносни системи публикуват релевантната информация за обобщената прогноза и фактическото търсене, за наличието и фактическото използване на генериращи и потребляващи мощности, за разполагаемостта и използването на мрежите и междусистемните електропроводи и за балансиращата мощност и резервния капацитет. По отношение на наличието и фактическото използване на малки генериращи и потребляващи мощности може да се използват обобщени прогнозни данни.
5. Съответните участници на пазара предоставят на операторите на преносни системи релевантните данни.
6. Предприятия за производство на електроенергия, които притежават или експлоатират генериращи мощности, сред които поне една инсталирана мощност от поне 250 MW, или които имат портфейл, включващ поне 400 MW генериращи мощности, съхраняват на разположение на националния регулаторен орган, националния орган по конкуренция и Комисията в продължение на пет години данните за всеки час и за всяка централа, които са необходими, за да се проверят всички оперативни решения за диспечирание и поведението на борсите за енергиен обмен, търговете за междусистемни електропроводи, пазарите на резервни мощности и пазарите „на гише“. Информацията за всеки час и за всяка централа, която трябва да се съхранява, включва, но не се ограничава единствено до данни относно наличния производствен капацитет и предоставените резервни мощности, включително тяхното разпределение на ниво централа, по време на наддаването и по време на производството.

7. Операторите на преносни системи редовно обменят набор от достатъчно точни данни за мрежите и потоците на натоварване, за да се даде възможност за изчисляване на потоците на натоварване за всеки оператор на преносна система в съответната зона. Същият набор от данни се предоставя на регулаторните органи и на Комисията **и държавите членки** при поискване. Регулаторните органи, **държавите членки** и Комисията третираят този набор от данни като поверителен и гарантират третирането му като поверителен и от страна на всеки консултант, който извършва аналитична работа по тяхно искане въз основа на тези данни.

Член 48

Сертифициране на оператори на преносни системи

1. Комисията разглежда незабавно всяка получена нотификация на решение за сертифициране на оператор на преносна система съгласно член 52, параграф 6 от [преработения текст на Директива 2009/72/ЕО, предложен с COM(2016) 864/2]. В срок от два месеца от деня на получаване на такава нотификация Комисията дава становището си на съответния национален регулаторен орган относно съответствието ѝ с член 52, параграф 2 или член 53, както и член 43 от [преработения текст на Директива 2009/72/ЕО, предложен с COM(2016) 864/2].

При изготвяне на посоченото в първа алинея становище Комисията може да поиска Агенцията да предостави становище относно решението на националния регулаторен орган. В такъв случай двумесечният срок, посочен в първа алинея, се удължава с два допълнителни месеца.

При отсъствието на становище от Комисията в срока, посочен в първа и втора алинея, се счита, че Комисията не повдига възражения срещу решението на регулаторния орган.

2. В срок от два месеца от получаването на становище на Комисията националният регулаторен орган приема окончателното си решение относно сертифицирането на оператора на преносна система, като се съобразява в най-голяма степен с това становище. Решението на регулаторния орган и становището на Комисията се публикуват заедно.
3. Във всеки един момент по време на процедурата регулаторните органи и/или Комисията може да изискват от оператор на преносна система и/или от предприятие, извършващо някоя от функциите по производство или доставка, всяка релевантна информация за изпълнението на задачите им по настоящия член.
4. Регулаторните органи и Комисията запазват поверителността на чувствителната търговска информация.
5. Когато Комисията получи нотификация за сертифициране на оператор на преносна система съгласно член 43, параграф 9 от [преработения текст на Директива 2009/72/ЕО, предложен с COM(2016) 864/2], Комисията взема решение относно сертифицирането. Регулаторният орган се съобразява с решението на Комисията.

Глава VI

Експлоатация на разпределителните системи

Член 49

[] Сътрудничество на оператори на разпределителни системи

1. Операторите на разпределителни системи [] си сътрудничат на равнището на Съюза [], за да се съдейства за завършването и функционирането на вътрешния пазар на електроенергия и да се насърчава оптималното управление и координираната експлоатация на преносните и разпределителните системи. []
- 1а. Операторите на разпределителни системи имат право да се сдружават посредством създаването на Организация на операторите на разпределителни системи в Европейския съюз (ООРСЕС) и да се присъединяват към нея. ООРСЕС се създава най-късно до 31 декември 2022 г. и изпълнява задачите и процедурите, предвидени в настоящия регламент в съответствие с член [51]. В качеството си на експертна организация, която работи за общия европейски интерес, тя не представлява ничий интерес в частност, нито се стреми да влияе на процеса на вземане на решения с оглед защита на определени интереси.
- 1б. Членовете на ООРСЕС подлежат на регистрация и плащане на справедлив и пропорционален членски внос.

Създаване на ООРСЕС []

0. ООРСЕС се състои от, най-малко, общо събрание, съвет на директорите, **стратегическа консултантска група**, експертни групи и генерален секретар.
1. [] В рамките на [да се въведе от Службата за публикации: *дванадесет месеца след влизането в сила*] операторите на разпределителни системи [] представят на Комисията и на Агенцията проекта за устав **в съответствие с [член 50a]**, **включително кодекс на поведение**, списък на регистрираните членове, проекта на процедурен правилник, включително процедурен правилник относно консултирането с ЕМОПС за електроенергия и с други заинтересовани страни, [] както и правилата за финансиране на ООРСЕС, която предстои да бъде създадена.
- []
- []
2. В срок от два месеца след получаването, след официална консултация с организациите, които представляват всички заинтересовани страни, и по-специално ползвателите на разпределителни системи, Агенцията предоставя на Комисията становище относно проекта на устав, списъка на членовете и проекта на процедурен правилник.
3. Комисията дава становището си по проекта на устав, списъка на членовете и проекта на процедурен правилник, като взема предвид становището на Агенцията, предвидено в параграф 2, в срок от три месеца след получаването на становището на Агенцията.
4. В срок от три месеца от деня на получаване на положителното становище на Комисията операторите на разпределителни системи създават ООРСЕС за електроенергия, приемат и публикуват нейния устав и процедурен правилник.

5. Документите, посочени в параграф 1, се представят на Комисията и Агенцията в случай на промени в тях или по мотивирано искане на Комисията или на Агенцията. Агенцията и Комисията дават становище в съответствие с процеса, описан в параграфи 2—4.
6. Разходите, свързани с дейностите на ООРСЕС за електроенергия, се поемат от операторите на разпределителни системи и се вземат предвид при изчисляването на тарифите. Регулаторните органи одобряват тези разходи единствено ако те са обосновани и пропорционални.

Член 50а

Принципни правила и процедури за ООРСЕС за електроенергия

1. **Статутът на ООРСЕС, приет в съответствие с член 50, запазва следните принципи:**
 - а) **участието в работата на ООРСЕС е ограничено до регистрираните членове с възможност за делегиране в рамките на членството;**
 - б) **стратегическите решения по отношение на дейностите на ООРСЕС, както и политическите насоки за съвета на директорите се приемат от общото събрание;**
 - в) **решенията на общото събрание се приемат съгласно следните правила:**
 - **когато са достигнати 65% от гласовете на членовете на общото събрание,**
 - **при което всеки член разполага с брой гласове, който е пропорционален на съответния брой клиенти, и**
 - **окончателният резултат се подкрепя от най-малко 55% от членовете на общото събрание.**

- г) решенията на общото събрание се блокират в съответствие със следните правила: - когато са достигнати **35%** от гласовете на членовете на общото събрание,
- при което всеки член разполага с брой гласове, който е пропорционален на съответния брой клиенти; и
 - окончателният резултат се подкрепя от най-малко **25%** от членовете на общото събрание
- д) съветът на директорите се избира от общото събрание за мандат от максимум **4** години;
- е) съветът на директорите предлага кандидатура за председател и за тримата заместник-председатели измежду членовете си;
- ж) сътрудничеството между операторите на разпределителни системи и операторите на преносни системи съгласно членове **52** и **53** се ръководи от съвета на директорите;
- з) решенията на съвета на директорите се приемат с обикновено мнозинство от **15** гласа;
- и) въз основа на предложение на съвета на директорите, генералният секретар се назначава от общото събрание измежду членовете му за мандат от четири години, който може да се поднови еднократно;
- й) въз основа на предложение от съвета на директорите, експертните групи се назначават от общото събрание, при което всяка група не може да надвишава **30** членове, като е възможно **1/3** да нямат членство. Освен това се създава експертна група „една държава“, която се състои от точно по един представител на операторите на разпределителни мрежи от всяка държава членка.

2. Приетите от ООРСЕС процедури гарантират справедливото и пропорционално третиране на нейните членове и отразяват разнообразието на тяхната географска и икономическа структура. По-специално, процедурите предвиждат, че:
- а) съветът на директорите е съставен от председател на съвета и 27 представители на членовете, от които:
- [] 2 са представители на членове с повече от 1 милион мрежови ползватели;
 - [] 2 са представители на членове с повече от 100 000 и по-малко от 1 милион мрежови ползватели; и
 - [] 2 са представители на членове с по-малко от 100 000 мрежови ползватели;
- аб) представителите на съществуващи асоциации на оператори на разпределителни системи могат да участват като наблюдатели в заседанията на съвета на директорите**
- б) съветът на директорите не може да се състои от повече от 3 представители на членовете, установени в една и съща държава членка или една и съща промишлена група;
- в) за всеки заместник-председател на съвета на директорите се предлага кандидатура измежду представителите на членовете във всяка категория, описана в буква а) по-горе;
- д) представителите на членовете, установени в една държава членка или в една и съща промишлена група, не могат да съставляват мнозинството от участниците в експертната група;
- е) съветът на директорите създава стратегическа консултантска група, която представя становището си на съвета на директорите и на експертните групи и се състои от представители на европейските асоциации на оператори на разпределителни системи и представители на онези държави членки, които не са представени в съвета на директорите.

Член 51

Задачи на ООРСЕС

1. Задачите на ООРСЕС са, както следва:

(редът на точките е променен)

- а) *(преди това буква е)* участие в изработването на мрежови кодекси, **които са от значение за експлоатацията и планирането на разпределителните мрежи и координираната експлоатация на преносните и разпределителните мрежи съгласно член 55.**
- б) *(преди това буква а)* [] **насърчаване на** експлоатацията и планирането на [] разпределителни мрежи **в сътрудничество с експлоатацията и планирането на преносни мрежи;**
- в) *(преди това буква б)* **улесняване на** интегрирането на възобновяеми енергийни източници, разпределено производство и други ресурси, внедрени в разпределителната мрежа, като например съхраняване на енергия;
- г) *(преди това буква в)* [] **улесняване на** [] оптимизацията на потреблението и **гъвкавостта на системите и достъпа до пазарите на потребителите на разпределителни мрежи;**
- д) *(преди това буква г)* **принос за** цифровизацията на разпределителните **системи,** [] включително внедряване на интелигентни мрежи и интелигентни измервателни системи;
- е) *(преди това буква д)* **подкрепа за** развитието на управлението на данните, киберсигурността и защитата на данните **в сътрудничество със съответните органи и регулаторни органи;**

2. Освен това ООРСЕС:

- а) си сътрудничи с ЕМОПС за електроенергия **и природен газ** по наблюдението за прилагането на мрежовите кодекси и насоки, които са от значение за експлоатацията и планирането на разпределителни мрежи, както и за координираната експлоатация на преносни и разпределителни мрежи, и които са приети съгласно настоящия регламент;
 - б) си сътрудничи с ЕМОПС за електроенергия **и природен газ** и приема най-добри практики за координираната експлоатация и планиране на преносни и разпределителни мрежи, включително по проблеми като обмена на данни между операторите и координацията на разпределени енергийни ресурси;
- []
- г) приема годишна работна програма и годишен доклад;
 - д) действа при пълно спазване на правилата за конкуренцията **и гарантира неутралност.**

Член 52

Консултации в процеса на разработване на мрежови кодекси

1. Когато подготвя мрежови кодекси в съответствие с член 55, ООРСЕС провежда процес на обстойни консултации на ранен етап по открит и прозрачен начин с участието на всички съответни заинтересовани страни, и по-специално на организациите, представляващи всички заинтересовани страни, в съответствие с процедурния правилник, посочен в член 50. В посочените консултации участват и националните регулаторни органи и други национални органи, предприятия за доставка и производство на електроенергия, ползватели на системата, включително клиенти, [], технически органи и платформи на заинтересовани страни. Тези консултации имат за цел установяване на възгледите и предложенията на всички заинтересовани страни по време на процеса на вземане на решения.

2. Всички документи и протоколи от заседанията, свързани с консултациите, посочени в параграф 1, се правят публично достояние.
3. ООРСЕС взема предвид възгледите, изразени по време на консултациите. Преди да приеме предложения за мрежови кодекси, посочени в член 55, ООРСЕС указва как са били взети под внимание бележките, получени по време на консултациите. Когато бележките не са били взети под внимание, тя излага основанията за това.

Член 53

Сътрудничество между операторите на разпределителни системи и операторите на преносни системи

1. Операторите на разпределителни системи и **операторите на преносни системи** си сътрудничат **едни с други []** в планирането и експлоатацията на своите мрежи. По-конкретно операторите на разпределителни и преносни системи си обменят цялата необходима информация и данни, отнасящи се за ефективността на генериращите мощности и оптимизацията на потреблението, ежедневната експлоатация на своите мрежи и дългосрочното планиране на инвестициите в мрежите, с оглед да обезпечат разходоефективното, сигурно и надеждно развитие и експлоатация на мрежите си.
2. Операторите на преносни и разпределителни системи си сътрудничат **едни с други []**, за да получат координиран достъп до ресурси, като например за разпределено производство на електроенергия, съхраняване на енергия или оптимизация на потреблението, които могат да задоволят конкретни нужди както на разпределителната, така и на преносната система.

Глава VII

Мрежови кодекси и насоки

Член 54

Приемане на мрежови кодекси и насоки

1. Комисията може да приема [] актове за изпълнение, при условие че е оправомощена за това съгласно членове 55 и 57. Такива [] актове за изпълнение се приемат или като мрежови кодекси въз основа на текстови предложения, изготвени от ЕМОПС за електроенергия, или когато е решено така в списъка на приоритетите съгласно член 55, параграф 2 — от ООРСЕС, **по целесъобразност при взаимно сътрудничество с ЕМОПС за електроенергия** и Агенцията съгласно процедурата по член 55, или като насоки съгласно процедурата по член 57.

2. Мрежовите кодекси и насоки:

[]
 - а) осигуряват предоставянето на минималната степен на хармонизация, която е необходима за постигане на целите на настоящия регламент;
 - б) са съобразени при необходимост с регионалните особености;
 - в) не надхвърлят необходимото за тази цел; и
 - г) не засягат правото на държавите членки да създават национални мрежови кодекси, които не засягат [] **междузонавата търговия**.

Установяване на мрежови кодекси

1. Комисията се оправомощава да приема [] **актове за изпълнение** в съответствие с член [] **62, параграф 2 с оглед да се гарантират еднакви условия за прилагането на настоящия регламент чрез [] създаване [] на мрежови кодекси в следните области:**
 - а) правила за сигурност и надеждност на мрежата, включително правила за технически резервен преносен капацитет за оперативна сигурност на мрежата, **включително състояния на системата, коригиращи действия и ограничения във връзка с оперативната сигурност, регулиране на напрежението и управление на реактивната мощност, управление на тока на късо съединение, управление на потока на мощност, анализ на извънредните ситуации и действия в такива ситуации, оборудване и схеми за защита, обмен на данни, привеждане в съответствие, обучение, оперативно планиране и анализ на сигурността, координация на експлоатационната сигурност на регионално равнище, координиране на изключването на електроснабдяването, планове за наличност на значимите активи, анализ на адекватността, спомагателни услуги, съставяне на графици, както и среда за данни за оперативното планиране;**
 - б) правила за присъединяване към мрежата, **включително присъединяване на потребяващи съоръжения, присъединени към преносна система, разпределителни съоръжения и разпределителни системи, присъединени към преносна система, свързване на потребяващи единици, използвани за предоставяне на оптимизация на потреблението, изисквания за присъединяване на производителите на електроенергия към електроенергийната мрежа, изисквания за присъединяване към електроенергийната мрежа на постоянен ток с високо напрежение (ПТВН), изисквания за модули от вида „електроенергиен парк“, присъединени чрез връзка за постоянен ток, и за отдалечени преобразователни подстанции за ПТВН, и оперативни процедури за уведомление при присъединяване към електроенергийната мрежа;**
 - в) правила за достъп на трета страна;
 - г) правила за обмен на данни и разрешаване на спорове;
 - д) правила за оперативна съвместимост;

- е) оперативни процедури при аварийни ситуации, включително планове за защита на системата, планове за възстановяване, пазарни взаимодействия, обмен на информация и комуникация и инструменти и съоръжения;
- ж) правила за разпределяне на капацитета и за управление на претоварването, [] включително методики и процеси за ден напред, в рамките на деня и за предварително изчисляване на преносната способност, мрежови модели, конфигурация на тържни зони, повторно диспечирание и насрещна търговия, търговски алгоритми, единно свързване на пазарите за ден напред и в рамките на деня, гарантираност на разпределената междузонава преносна способност, разпределяне на приходите от избягването на претоварване, хеджиране на риска при междузонаво пренасяне, процедури за заявяване, както и възстановяване на разходите за разпределяне на преносната способност и за управление на претоварването;
- з) правила за търговия, свързани с техническото и оперативното предоставяне на услуги за достъп до мрежата и балансиране на системата, включително функции и задължения, платформи за обмен на балансираща енергия, часове на затваряне на пазара, изисквания за стандартните и специалните продукти, поръчки на услуги по балансиране, разпределяне на междузонава преносна способност за обмен на услуги по балансиране или за споделяне на резервите, уреждане на балансиращата енергия, уреждане на обмена на енергия между операторите на системи, уреждане на дисбаланса и уреждане на балансиращата мощност;
- и) правила за прозрачност;
- й) правила за балансиране, включително свързаните с мрежата правила за резервна мощност, включително контрол на честотата на натоварване, параметри, определящи качеството на честотата и целеви параметри, резерви за първично регулиране на честотата, резерви за вторично регулиране на честотата, резерви за заместване, обмен и съвместно ползване на резерви, трансгранични процеси на задействане на резерви, процеси за контрол на времето и прозрачност на информацията;

- к) правила относно хармонизирани ☐ тарифни структури за пренос, **[съгласно посоченото в член 16]** ☐ включително локационни сигнали и правила за компенсация между операторите на преносни системи; енергийна ефективност по отношение на електроенергийните мрежи;
- м) правила за недискриминационно, прозрачно предоставяне на спомагателни услуги, различни от контрола на честотата, включително контрол за стабилност на напрежението, инерционен момент, бързо инжектиране на реактивен ток, **инерционно пускане за стабилност на мрежата, ток на късо съединение,** възможност за черен старт, т.е. пускане без външно захранване, **както и способност за експлоатация на електроенергийни острови;**
- н) **правила за улесняване на участието на ☐ оптимизацията на потреблението и гъвкавостта на системите на пазарите за електроенергия, включени в член 17 и 32 от [Директивата за електроенергията XXX], включително чрез управление на претоварването на равнище на разпределението, базова методика, достъп до данни и управление на данни ☐;**
- о) **специфични за сектора правила за киберсигурността, ☐ аспекти на трансграничните потоци на електроенергия, включително общи минимални изисквания, планиране, наблюдение, докладване и управление на кризи;**

☐

2. Комисията, след консултация с Агенцията, ЕМОПС за електроенергия, **ООРСЕС** и другите съответни заинтересовани страни, изготвя списък на приоритетите, на всеки три години, определящ областите, уредени в параграф 1, които следва да се включат при разработването на мрежовите кодекси. Ако предметът на мрежовия кодекс е пряко свързан с експлоатацията на разпределителната система и **не е от основно ☐** значение за пренасянето, Комисията може да поиска от ООРСЕС за електроенергия **☐** **в сътрудничество с ☐** ЕМОПС за електроенергия да свика комитет за изготвянето на проект, който да внесе в Агенцията предложение за мрежов кодекс.

3. Комисията изисква от Агенцията да ѝ представи в разумен срок, не по-дълъг от шест месеца, необвързваща рамкова насока („рамкова насока“), в която да се установят ясни и обективни принципи за разработването на мрежови кодекси, свързани с установените области в списъка на приоритетите. Искането на Комисията може да включва условия, на които да отговаря рамковата насока. Всяка рамкова насока допринася за пазарната интеграция, недискриминацията, ефективната конкуренция и ефикасното функциониране на пазара. При мотивирано искане от страна на Агенцията Комисията може да удължи този срок.
4. Агенцията се консултира официално с ЕМОПС за електроенергия, ООРСЕС и другите съответни заинтересовани страни относно рамковата насока в продължение най-малко на два месеца по открит и прозрачен начин.
5. Агенцията представя необвързваща рамкова насока на Комисията при искане за това съгласно параграф 3. Агенцията преразглежда необвързващата рамкова насока и я представя отново на Комисията при искане за това съгласно параграф 6.
6. Ако Комисията счете, че рамковата насока не допринася за пазарна интеграция, недискриминация, ефективна конкуренция и ефикасно функциониране на пазара, тя може да поиска от Агенцията да преразгледа рамковата насока в разумен срок и да я представи повторно на Комисията.
7. Ако Агенцията не представи или не представи повторно рамковата насока в определения от Комисията срок по параграф 3 или 6, Комисията изготвя въпросната рамкова насока.
8. Комисията иска от ЕМОПС за електроенергия или, когато е решено така в списъка на приоритетите съгласно параграф 2, от ООРСЕС, [] **в сътрудничество с ЕМОПС за електроенергия**, в разумен срок, който не надвишава 12 месеца, да представи на Агенцията предложение за мрежов кодекс, който да е съобразен със съответната рамкова насока.

9. ЕМОПС за електроенергия или, когато е решено така в списъка на приоритетите съгласно параграф 2, ООРСЕС свиква комитет за изготвянето на проект, който да я подпомага в процеса на разработване на мрежовия кодекс. Комитетът за изготвянето на проект се състои от представители на ЕМОПС за електроенергия, Агенцията, **по целесъобразност на ООРСЕС**, номинирани оператори на пазара на електроенергия, когато е уместно, и ограничен брой от главните засегнати заинтересовани страни. ЕМОПС за електроенергия или, когато е решено така в списъка на приоритетите съгласно параграф 2, ООРСЕС, **в сътрудничество с ЕМОПС за електроенергия** разработва предложения за мрежови кодекси в областите, посочени в параграф 1, след отправено искане от Комисията в съответствие с параграф 8.
10. Агенцията преразглежда мрежовия кодекс и гарантира, че мрежовият кодекс е съобразен със съответната рамкова насока и допринася за пазарна интеграция, недискриминация, ефективна конкуренция и ефикасно функциониране на пазара, и представя преразгледания мрежов кодекс на Комисията в срок от шест месеца, считано от деня на получаване на предложението. В предложението, представено на Комисията, Агенцията взема предвид възгледите, изразени от всички участващи страни по време на ръководеното от ЕМОПС за електроенергия и ООРСЕС изготвяне на предложението и официално се консултира със съответните заинтересовани страни относно версията, която ще бъде представена на Комисията.
11. Когато ЕМОПС за електроенергия или ООРСЕС не успее да разработи мрежов кодекс в определения от Комисията срок по параграф 8, Комисията може да поиска от Агенцията да подготви проект на мрежов кодекс въз основа на съответната рамкова насока. Агенцията може да започне допълнителна консултация в хода на подготовката на проект на мрежов кодекс по настоящия параграф. Агенцията внася в Комисията проект на мрежов кодекс, подготвен по настоящия параграф, и може да препоръча неговото приемане.

12. Комисията може да приеме по собствена инициатива един или повече мрежови кодекси в областите, изброени в параграф 1, когато ЕМОПС за електроенергия или ООРСЕС не успее да разработи мрежов кодекс или Агенцията не успее да разработи проект на мрежов кодекс, както е посочено в параграф 11 от настоящия член, или по препоръка на Агенцията съгласно параграф 10 от настоящия член.
13. Когато Комисията предложи приемането на мрежов кодекс по своя собствена инициатива, Комисията се консултира с Агенцията, ЕМОПС за електроенергия и всички заинтересовани страни по отношение на проекта на мрежов кодекс в продължение на период от не по-малко от два месеца.
14. Настоящият член не засяга правото на Комисията да приема и изменя насоките съгласно член 57. Той не засяга възможността ЕМОПС за електроенергия да разработва незадължителни указания в областите, посочени в параграф 1, когато те не се отнасят за области, включени в обхвата на отправеното от Комисията искане до нея. Тези указания се представят на Агенцията за становище. Това становище се взема надлежно предвид от ЕМОПС за електроенергия.

Член 56

Изменения на мрежови кодекси

1. **До 31 декември 2027 г.** Комисията е оправомощена да приема [] **актове за изпълнение** в съответствие с член [] **62, параграф 2**, отнасящи се за изменение на мрежови кодекси, **в рамките на областите, посочени в член 55, параграф 1, и като следва процедурата по член 55.** []

2. Проекти за изменения на мрежов кодекс, приет по силата на член 55, могат да бъдат предлагани на Агенцията от лица, които е вероятно да са заинтересовани от съответния мрежов кодекс, включително ЕМОПС за електроенергия, ООРСЕС, **националните регулаторни органи**, операторите на **разпределителни и** преносни системи, ползвателите на системата и потребителите. Агенцията може да предложи изменения по собствена инициатива [].
3. Агенцията може да представи на Комисията мотивирани предложения за изменения, [] като обясни по какъв начин тези предложения съответстват на целите на мрежовите кодекси, установени в член 55, параграф 2. Когато счита дадено предложение за изменение за допустимо, както и за изменения по собствена инициатива, Агенцията се консултира с всички заинтересовани страни съгласно член 15 от [преработения текст на Регламент (ЕО) № 713/2009, предложен с COM(2016) 863/2].
4. Като вземе предвид предложенията на Агенцията, Комисията е оправомощена да приеме изменения в мрежов кодекс, приет съгласно член 55, под формата на **актове за изпълнение** [] в съответствие с [] член [] **62, параграф 2**.

[]

Член 57

Насоки

1. Комисията може да приеме задължителни насоки в областите, изброени по-долу.
Тези насоки се приемат като актове за изпълнение в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 62, параграф 2.
2. Комисията може да приеме [] **актове за изпълнение като** насока в областите, за които разработването на такива актове е възможно и по процедурата за мрежови кодекси съгласно член 55, параграф 1.
3. Може да бъдат приети насоки, свързани с компенсаторния механизъм между операторите на преносни системи. Те определят в съответствие с уредените в членове 46 и 16 принципи:
 - а) подробности по отношение на процедурата за определяне кои оператори на преносни системи са длъжни да плащат компенсации за трансграничните потоци, включително разграничение между операторите на националните преносни системи, от които произхождат трансграничните потоци, и системите, в които те завършват, в съответствие с член 46, параграф 2;
 - б) подробности по отношение на процедурата на плащане, която да се следва, включително определяне на първия период, за който следва да бъде изплатена компенсация, в съответствие с член 46, параграф 3, втора алинея;
 - в) подробности по отношение на методиките за определяне на приетите трансгранични потоци, за които се дължи компенсация в съответствие с член 46, по отношение както на количество, така и на типа потоци, както и определяне на величините на тези потоци като произхождащи и/или завършващи в преносните системи на отделните държави членки, в съответствие с член 46, параграф 5;
 - г) подробности по отношение на методиката за определяне на разходите и ползите в резултат на приемане на трансгранични потоци, в съответствие с член 46, параграф 6;

- д) подробности относно третирането на потоци електроенергия, произхождащи или завършващи в държави извън Европейското икономическо пространство, в контекста на компенсаторния механизъм между операторите на преносни системи; и
- е) участието на национални системи, които са свързани чрез електропроводи на постоянен ток, в съответствие с член 46.

4. Насоките може да определят също така и подходящи правила, отнасящи се за таксите, налагани на производителите, съхраняването на енергия и клиентите (за потреблението) по националните [] преносни тарифни системи [], включително и отразяване на компенсаторния механизъм между операторите на преносни системи в националните такси за достъп и осигуряване на подходящи и ефективни локационни сигнали в съответствие с принципите, посочени в член 16.

Насоките могат да предвиждат мерки за подходящи и ефективни хармонизирани локационни сигнали на съюзно равнище.

Всяко такова хармонизиране не препятства прилагането от държавите членки на механизми, с които да гарантират, че таксите за достъп до мрежата, които плащат клиентите (за потреблението), са съпоставими на цялата им територия.

5. Когато е целесъобразно, в насоките, в които се посочва минималната степен на необходима хармонизация за постигане целите на настоящия регламент, може да се уточняват също така и:
- а) подробности относно правилата за търговия с електроенергия; б) подробности относно правилата за инвестиционните стимули за капацитет на междусистемен електропровод, в това число локационните сигнали;

6. Комисията може да приеме насоки относно прилагането на оперативната координация между операторите на преносни системи на равнището на Съюза. Тези насоки са съгласувани с посочените в член 55 от настоящия регламент мрежови кодекси и се основават на тях, както и на приетите спецификации, посочени в член 27, параграф 1, буква ж) от настоящия регламент. При приемането на тези насоки Комисията взема предвид различните оперативни изисквания на регионално и национално равнище.

[Тези насоки се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 62, параграф 2.]

7. Когато приема или изменя насоки, Комисията се консултира с Агенцията, ЕМОПС за електроенергия, ООРСЕС и други заинтересовани страни, когато е уместно.

Член 58

Право на държавите членки да предвиждат по-подробни мерки

Настоящият регламент не засяга правото на държавите членки да запазят или въведат мерки, които съдържат по-подробни разпоредби от тези, установени в настоящия регламент, в насоките, посочени в член 57, или в мрежовите кодекси, посочени в член 55, при условие че тези мерки не са в противоречие [] със законодателството на Съюза.

Член 58а

До 31 декември 2025 г. Комисията прави оценка на съществуващите актове за изпълнение, в които се съдържат мрежови кодекси и насоки, за да оцени кои техни елементи би било ползотворно да залегнат в законодателните актове на Съюза относно вътрешния пазар на електроенергия. Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета подробен доклад за своята оценка. Вследствие на оценката на Комисията докладът се придружава по целесъобразност от законодателни предложения.

Глава VIII

Заклучителни разпоредби

Член 59

Нови междусистемни електропроводи

1. При поискване и за ограничен период от време новите междусистемни електропроводи за постоянен ток може да бъдат освободени от разпоредбите на член 17, параграф 2 от настоящия регламент и членове 6, 43 и 59, параграф 6, както и член 60, параграф 1 от [преработения текст на Директива 2009/72/ЕО, предложен с СОМ(2016) 864/2] при следните условия:
 - а) инвестициите трябва да засилват конкуренцията при доставката на електроенергия;
 - б) степента на риск, свързан с инвестициите, е такава, че инвестициите няма да бъдат осъществени, ако не бъде предоставено такова освобождаване;
 - в) междусистемният електропровод трябва да бъде собственост на физическо или юридическо лице, което е отделно поне по отношение на правната си форма от системните оператори, в рамките на чиито системи ще бъде изграден междусистемният електропровод;
 - г) таксите се начисляват на ползвателите на този междусистемен електропровод;

- д) след частичното отваряне на пазара, посочено в член 19 от Директива 96/92/ЕО на Европейския парламент и на Съвета¹⁹, нито една част от капиталовите или оперативните разходи за междусистемния електропровод не е възвръната от който и да било елемент от таксите за използване на преносните или разпределителните мрежи, свързани чрез междусистемния електропровод; и
- е) освобождаването не трябва да е във вреда на конкуренцията и ефективното функциониране на вътрешния пазар на електроенергия или на ефективното функциониране на регулираната система, към която е свързан междусистемният електропровод.
2. При изключителни случаи параграф 1 се прилага също така за междусистемните електропроводи на променлив ток, при условие че разходите и рисковете при въпросните инвестиции са особено високи в сравнение с разходите и рисковете, които обикновено съпътстват свързването на две съседни национални преносни системи чрез междусистемен електропровод на променлив ток.
3. Параграф 1 се прилага също и при значително нарастване на капацитета на съществуващите междусистемни електропроводи.
4. Решението за освобождаване съгласно параграфи 1, 2 и 3 се взема за всеки отделен случай от регулаторните органи на съответните държави членки. Освобождаването може да покрива целия или част от капацитета на новия междусистемен електропровод или на съществуващия междусистемен електропровод със значително увеличен капацитет.

В срок от два месеца от датата, на която искането за освобождаване е получено от последния от съответните регулаторни органи, Агенцията може да даде консултативно становище на тези регулаторни органи, което може да служи като основа за вземането на тяхното решение.

¹⁹ Директива 96/92/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 декември 1996 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия (ОВ L 27, 30.1.1997 г., стр. 20).

При вземане на решение за предоставяне на освобождаване за всеки отделен случай се отчита нуждата от налагане на условия, свързани със срока на освобождаване и недискриминационния достъп до междусистемния електропровод. При вземането на решение за тези условия по-специално се обръща внимание на допълнителния капацитет, който ще бъде изграден, или на промяната на съществуващия капацитет, времевата рамка на проекта и националните обстоятелства.

Преди да предоставят освобождаване, регулаторните органи на съответните държави членки определят правилата и механизмите за управление и разпределяне на капацитета. Правилата за управление на претоварването включват задължение за предлагане на неизползван капацитет на пазара, а лицата, използващи съоръженията, са оправомощени да търгуват с договорения си капацитет на вторичния пазар. При оценяването на критериите, посочени в параграф 1, букви а), б) и е), се вземат предвид резултатите от процедурата за разпределяне на капацитет.

Когато всички съответни регулаторни органи постигнат споразумение относно решението за освобождаване в шестмесечен срок, те информират Агенцията за това решение.

Решението за освобождаване, включително посочените във втората алинея от настоящия параграф условия, са надлежно обосновани и се публикуват.

5. Решението, посочено в параграф 4, се взема от Агенцията:
- а) когато всички съответни регулаторни органи не са постигнали споразумение в срок от шест месеца от датата, на която е поискано освобождаване от последния от тези регулаторни органи; или
 - б) при съвместно искане от съответните регулаторни органи.

Преди да вземе такова решение, Агенцията се консултира със съответните регулаторни органи и кандидатите.

6. Независимо от параграфи 4 и 5 държавите членки може да предвидят регулаторният орган или Агенцията, в зависимост от случая, да предостави за официално решение на съответния орган в държавата членка своето становище по искането за освобождаване. Това становище се публикува заедно с решението.
7. При получаване на всяко искане за освобождаване регулаторните органи незабавно изпращат копие от него за информация на Агенцията и на Комисията. Съответните регулаторни органи или Агенцията (нотифициращи органи), според случая, незабавно нотифицират на Комисията решението за освобождаване, заедно с цялата релевантна информация във връзка с решението. Тази информация може да бъде предоставена на Комисията в обобщена форма, което да даде възможност на Комисията да постигне добре обосновано решение. По-специално информацията включва:
- а) подробно описание на причините, въз основа на които е предоставено или отказано освобождаването, включително финансова информация, обосноваваща необходимостта от освобождаване;
 - б) извършения анализ на ефекта върху конкуренцията и ефективното функциониране на вътрешния пазар на електроенергия в резултат на предоставянето на освобождаване;
 - в) причините да се определи съответният период от време и дял от общия капацитет на междусистемния електропровод, за които е предоставено освобождаването; и
 - г) резултатите от консултациите със съответните регулаторни органи.

8. В срок от 50 работни дни от деня след получаването на нотификацията по параграф 7 Комисията може да вземе решение да изиска от нотифициращите органи да изменят или отменят решението за предоставяне на освобождаване. Този срок от 50 работни дни може да бъде удължен с допълнителен срок от 50 работни дни, в случай че Комисията има нужда от допълнителна информация. Този допълнителен срок започва да тече от деня след получаването на пълната информация. Първоначалният срок може да бъде удължен и с едновременното съгласие на Комисията и на нотифициращите органи.

Когато поисканата информация не бъде предоставена в срока, предвиден в искането, нотификацията се счита за оттеглена, освен ако преди изтичането му този срок е удължен с едновременното съгласие на Комисията и на нотифициращите органи, или ако нотифициращите органи чрез надлежно мотивирано изявление уведомят Комисията, че считат нотификацията за пълна.

Нотифициращите органи се съобразяват с решението на Комисията за изменение или отмяна на решението за освобождаване в срок от един месец от приемането му и информират Комисията за това.

Комисията запазва поверителността на чувствителната търговска информация.

Одобрението на Комисията на решението за освобождаване изтича две години след датата на приемането му, в случай че изграждането на междусистемния електропровод все още не е започнало до тази дата, и пет години след датата на приемането му, ако междусистемният електропровод не е започнал да функционира до тази дата, освен ако Комисията реши въз основа на мотивирано искане от нотифициращите органи, че забавянето се дължи на значителни пречки, които са извън контрола на лицето, на което е било предоставено освобождаването.

9. Когато регулаторните органи на съответните държави членки решат да изменят дадено решение по параграф 1, те незабавно нотифицират на Комисията измененото решение заедно с цялата съответна информация във връзка с решението. За това нотифицирано решение се прилагат параграфи 1—8, като се вземат предвид особеностите на съществуващото освобождаване.
10. Комисията може, при съответно искане или по своя собствена инициатива, да възобнови производството:
- а) когато при надлежно съобразяване с оправданите правни очаквания на страните и с икономическия баланс, постигнат в първоначалното решение за освобождаване, е настъпила съществена промяна в някой от фактите, на които се е основавало решението;
 - б) когато съответните предприятия действат в разрез със своите ангажименти; или
 - в) когато решението се е основавало на непълна, невярна или подвеждаща информация, предоставена от страните.
11. Комисията е оправомощена да приеме делегирани актове в съответствие с член 63 относно приемането на насоките за прилагането на условията, посочени в параграф 1 от настоящия член, и да определи процедурата, която да бъде следвана за прилагането на параграфи 4, 7, 8, 9 и 10 от настоящия член.

Член 59а

Дерогации

1. Държавите членки могат да кандидатстват за дерогации от съответните разпоредби на член 3, член 5, член 6, параграф 1, член 7, параграфи 1 и 4, членове 8—10, членове 13—15, членове 17—22, член 23, параграфи 1, 2, 4, 5 и 5а, член 24, членове 32—44 и член 48 в следните случаи:

- а) държавите членки могат да докажат, че са налице значителни проблеми за експлоатацията на техните малки изолирани системи. В такъв случай дерогацията е ограничена по време и за да бъде разрешена, трябва да са изпълнени условията, с които се цели по-голяма конкуренция и интеграция с вътрешния пазар.
- б) за най-отдалечените региони по смисъла на член 349 от ДФЕС, които по очевидни физически причини не могат да бъдат свързани с европейския енергиен пазар. В този случай дерогацията не е ограничена във времето.

И в двата случая за дерогацията трябва да са изпълнени условията, насочени към гарантиране на това, че тя не възпрепятства прехода към възобновяеми източници на енергия.

Ако се предостави дерогация, Комисията информира държавите членки за тези заявления, преди да вземе решение, като взема предвид спазването на поверителността.

- 2. Членове 3, 4, 5, член 6, параграф 1, член 6, параграф 2, буква в), член 6, параграф 2, буква з), членове 7—10, членове 12—15, членове 17—22, член 23, параграфи 1, 2, 5 и 5а, член 24, член 31, параграфи 2 и 3, членове 32—44, член 46 и член 48 не се прилагат за Кипър, докато неговата преносна система не бъде свързана с преносните системи на други държави членки чрез междусистемни електропроводи.**

Ако преносната система на Кипър не бъде свързана с преносните системи на други държави членки чрез междусистемни електропроводи до 1 януари 2026 г., Кипър прави оценка на необходимостта от дерогация от тези разпоредби и може да подаде искане до Комисията за трайна дерогация. Комисията извършва оценка дали има риск прилагането на съответните разпоредби да причини значителни проблеми за експлоатацията на електроенергийната система в Кипър или дали се очаква тяхното прилагане в Кипър да донесе ползи за функционирането на пазара. Въз основа на тази оценка Комисията изготвя мотивирано становище относно пълното или частичното удължаване на освобождаването, което се публикува в Официален вестник на Европейския съюз.

Член 60

Предоставяне на информация и поверителност

1. При искане от страна на Комисията държавите членки и регулаторните органи ѝ предоставят цялата информация, необходима за целите на правоприлагането на разпоредбите на настоящия регламент.

Комисията определя разумни срокове, в които следва да бъде представена информацията, като взема под внимание сложността на изискваната информация и доколко е спешно нейното получаване.

2. Ако дадена държава членка или съответен регулаторен орган не предостави тази информация в определения по параграф 1 срок, Комисията може да поиска пряко от съответните предприятия цялата информация, необходима за целите на правоприлагането на разпоредбите на настоящия регламент .

Когато се изпраща искане за предоставяне на информация до предприятие, Комисията едновременно изпраща копие от него до регулаторните органи на държавата членка, на чиято територия се намира седалището на предприятието.

3. В искането за предоставяне на информация по параграф 1 Комисията посочва правното основание за искането, срока, в който трябва да бъде предоставена исканата информация, целта на искането, както и предвидените в член 61, параграф 2 санкции при подаване на невярна, непълна или подвеждаща информация. Комисията определя разумни срокове, като взема под внимание сложността на исканата информация и доколко е спешно нейното получаване.
4. Исканата информация се предоставя от собствениците на предприятията или техни представители и — в случаите на юридически лица — от упълномощените представители по закон или по устав/дружествен акт. Когато надлежно упълномощени за целта адвокати предоставят информацията от името на техните клиенти, клиентите остават изцяло отговорни, в случай че подадената информация е невярна, непълна или подвеждаща.
5. Когато предприятие не предостави исканата информация в определения от Комисията срок или подадената информация е непълна, Комисията може с решение да изиска предоставянето на информацията. В решението се уточнява каква информация е необходима и се определя подходящ срок за нейното предоставяне. В него се отбелязват и санкциите, предвидени в член 61, параграф 2. В него се отбелязва и правото решението да бъде предмет на контрол от Съда на Европейския съюз.

По същото време Комисията изпраща копие от решението си до регулаторните органи на държавата членка, на чиято територия пребивава лицето или се намира седалището на предприятието.

6. Информацията, посочена в параграфи 1 и 2, се използва единствено за целите на правоприлагането на разпоредбите на настоящия регламент.

Комисията не разкрива информация, която влиза в обхвата на задължението за професионална тайна и е придобита по силата на настоящия регламент.

Член 61

Санкции

1. Без да се засяга параграф 2, държавите членки установяват правила за санкциите, приложими при нарушаване на разпоредбите на настоящия регламент, мрежовите кодекси, приети съгласно член 55, и насоките, приети съгласно член 57, и предприемат всички необходими мерки за осигуряване на тяхното изпълнение. Предвидените санкции трябва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи.
2. Комисията може с решение да наложи на предприятията глоби, които не надвишават 1 % от общия оборот от предходната финансова година, в случаите, когато умишлено или поради небрежност те предоставят неточна, непълна или подвеждаща информация в отговор на искане, направено съгласно член 60, параграф 3, или не успеят да осигурят исканата информация в срока, определен в решение, прието по силата на член 60, параграф 5, първа алинея. При определяне на размера на глобата Комисията взема предвид доколко сериозно е неизпълнението на изискванията в първата алинея.
3. Предвидените в параграф 1 санкции и решенията, взети съгласно параграф 2, не са от наказателноправен характер.

Член 62

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитета, създаден съгласно член 68 от [преработения текст на Директива 2009/72/ЕО, предложен с СОМ(2016) 864/2].
2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета²⁰.

Член 63

Упражняване на делегирането

1. Правомощието да приема делегирани актове се предоставя на Комисията при условията, предвидени в настоящия член.
2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в [] член 46, параграф 4 и [] член 59, параграф 11, се предоставя на Комисията за неопределен срок, считано от [Служба за публикации: моля, въведете датата на влизане в сила].
3. Делегирането на правомощия, посочено в [] член 46, параграф 4 [] и член 59, параграф 11, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява делегирането на правомощията, посочено в същото решение. То поражда действие в деня след публикуването на решението в *Официален вестник на Европейския съюз* или на по-късна, посочена в решението дата. То не засяга действителността на вече действащите [делегирани] актове.

²⁰ Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13).

4. Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с **Комитета по трансграничен пренос на електроенергия и с експерти**, определени от всяка държава членка в съответствие с принципите, залегнали в Междуетноститутуционалното споразумение за по-добро законотворчество от 13 април 2016 г.
5. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията уведомява за това едновременно Европейския парламент и Съвета.
6. Делегиран акт, приет съгласно [] член 46, параграф 4 [] и член 59, параграф 11, влиза в сила единствено ако нито Европейският парламент, нито Съветът са представили възражения в срок от два месеца след уведомяването на Европейския парламент и Съвета за акта или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Този срок се удължава с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

Член 64

Отмяна

1. Регламент (ЕО) № 714/2009 се отменя. Позоваванията на отменения регламент се считат за позовавания на настоящия регламент и се четат съгласно таблицата на съответствието в приложение II.

1а. Всеки акт за изпълнение, приет въз основа на Регламент (ЕО) № 714/2009, продължава да се прилага след датата на отмяната на Регламент (ЕО) № 714/2009, докато не бъде отменен.

Член 65

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Той се прилага от 1 януари 2020 г.

Член 58а от настоящия регламент се прилага от датата на влизане в сила на настоящия регламент.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател
